

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

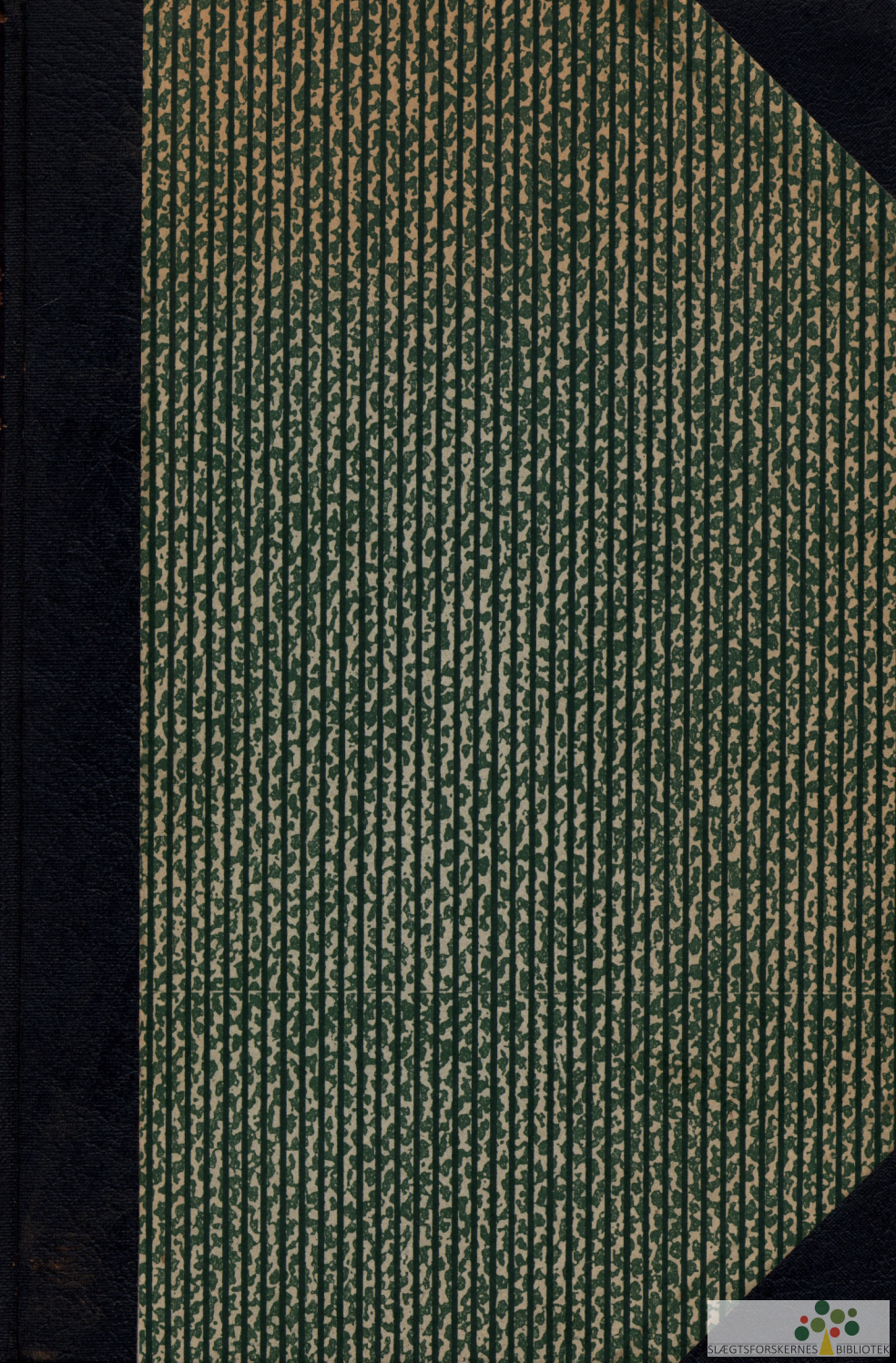
Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

SLÆGTENS SPOR

SLÆGTENS SPOR

AHNETAVLE FOR FIRE BRØDRE INGERSLEV

AF

Tomas Gabriel Heiberg Ingerslev

EGET FORLAG . ODENSE

1949

*» Vi søger Slægtens Spor
i stort og smaat —«*

INDHOLD

Forord	Side	7— 8
Ahnetavle	-	9—27
Tekster: 1. Levnedsløb, kulturhistoriske Træk og andre Tilføjelser til Ahnetavlen Side 9	-	28—49
2. Kulturhistoriske Træk og andre Tilføjelser til Ahnetavlen Side 10—27	-	50—69
Kildehenvisninger. 1.	-	70—71
Kildehenvisninger. 2.	-	71—72
Slægtsnavne paa Ahnetavlen (Side 9—27)	-	73
Navne i Teksterne (Side 28—69)	-	74

FORORD

I. Sammenhængen med vort Lands Fortid kom os ind paa Livet gennem det, vi modtog fra Barndomshjemmet, — men har ogsaa sin Rod endnu længere tilbage. Der kan tales om »Støbningen af Danskens Sjæl, saaledes som den var gydt i Modersmaalets Former og præget af Fædrelandets Historie«. Vi kan slet ikke naa nogensinde i Enkeltheder at udrede fos os selv al den personlige og kulturelle Arv, vi har modtaget, og et Forsøg som nærværende løfter kun en Flig af det Slør, som hviler over vor Samhørighed med Slægten i nærmere og fjernere Fortid.

Indenfor et begrænset Omraade har man her i denne Ahnetavles Tekster søgt at vise Prøver paa, hvorledes kulturhistorisk Stof lader sig anvende som Baggrund, hvorledes det giver Dybde og Farve og illustrerer de saa vidt forskellige svundne Tidsrum. Man faar Indblik i de vekslende Aars Hændelser og Tænkemaade, Opdragelsesformer og Skikke, strænge Tider og Ulykker, ejendommeligt Retspleje, Alderdomssvagthed eller forfærdende Sygdom, — kort sagt Livets Mangfoldighed. —

Det fortjener at fremhæves, at Ahnetavlen tager lige- ligt Hensyn til Mands- og Kvindesiden, hvilken sidstnævnte ellers ofte forsømmes, f. Eks. i de fleste Stam- tavler.

II. *Vejledende Bemærkninger til Ahnetavlen.* — Paa Side 9 øverst staar Tallene (32, 16 o. s. v.), som angiver Antallet af Ahner indenfor den Generation, som staar nedenunder. Desuden har hver Ahne sit Nummer vedføjet.

Efter dette kan hver Ahne betegnes med en Brøk, hvor Tælleren angiver det ovenfor nævnte Tal og Nævneren det vedføjede Nummer. (Saaledes er f. Eks. 32/14: Johanne Margrethe Pors). — Som det fremgaar af Ahnetavlen faar Mænd altid et ulige Tal til Nævner, Kvinder et lige. Hustruens Tal er det lige efter Mandens følgende. Det vil ogsaa ses af Ahnetavlen, at hvis Nævneren udgør det

halve eller derunder af Tælleren, tilhører Ahnen Tavlen fædrene Halvdel. Vil man se, om et Ahnepar er repræsenteret gennem Søn eller Datter, halveres Moderens Ahnebrøk i Tæller og Nævner, hvorved fremkommer et ulige eller lige Tal i Nævneren.

Paa Side 10—27 er Ahnerne af praktiske Grunde opstillet lidt anderledes end paa Side 9, men Systemet er det samme, saa at man ved at lægge Mærke til Tallene kan finde rede deri. For at lette Oversigten er Barnets Nummer anbragt i Parentes efter Oplysningerne om Faderen.

III. *Teksterne* til Ahnetavlen Side 9 er delt i følgende Afsnit: 1. Levneddata, hvori omtales Eksaminer, Livsstillinger o. lign. samt Børn (med Fødselsaar). — 2. Karakteristiske Træk af forskellig Art.

I Teksterne til Ahnetavlens følgende Sider (S. 10—27) er kun nogle spredte Træk medtaget.

IV. *Bemærkninger til Kildehenvisningerne.* — Tallene under Teksterne (Side 28 f.) henviser til Kildehenvisningernes første Del. Til almindelige Haandbøger — som f. Eks. biografiske Leksika, Wibergs Præstehistorie samt Stamtavler — er kun udtrykkeligt henvist, hvis der er en særlig Grund. Fuldstændighed er ikke tilstræbt ved Citaterne, og en Fordybelse i den anførte Litteratur kan derfor føre til adskilligt mere Stof end det i nærværende Skrift gengivne.

En hjertelig Tak bringes til enhver, der har vist Interesse for dette Arbejde, særlig til Lensbaron H. Berner Schilden Holsten paa Langesø og Dr. med. K. A. Heiberg.

(2, S. 84. 3, S. 13—14. 5.)

AHNETAVLE

(Se Forord II).

32:

1. *Hans Hansen Ingerslev*
Præst i Beder 1740—84.
2. *Christiane Abel*
1736—97.
3. *Peder Lauritsen Vitusen Bering*
Præst i Gylling, 1731—89.
4. *Ida Hedvig Hartmann*
1738—1804.
5. *Christopher Matiesen Gottschalck*
Præst i Odense, 1717—78.
6. *Christine Dorothea Bohne*
—1767.
7. *Jacob Christensen Nørager*
Præst i Vester Hæsinge,
1729—78.
8. *Magdalene Susanne Kallager*
1738—1803.
9. *Peter Evertsen*
Prokurator i København,
17. —58.
10. *Anna Jensdatter Wraa*
c. 1712—57.
11. *Hans Henrik Møller*
Gæstgiver i Lundehuset,
c. 1715—79.
12. *Cecilie Giertrud Koch*
13. *Jens Rahr Muxoll*
Assistent i kgl. Handel,
Revkjavik, 1742—1820.
14. *Johanne Margrethe Pors*
1755—
15. *Peder Iversen Søegaard*
Brændevinsbrænder
i København. 1733—88.
16. *Cecilia Margaretha Raben*
17. *Arve Christian Linde Heiberg*
Provst i Rennesø i Norge,
1739—1823.
18. *Margrethe Marie Hjelm*
1745—1827.
19. *Bertel Mathiesen Siersted*
Byfoged i Ringsted,
1751—1810.
20. *Barbara Christensen*
1754—1839.
21. *Christian Bolle Rørdam*
Provst i Kinservig,
1743—1802.
22. *Marie Elisabeth Schat*
1747—1805.
23. *Hans Teilmann*
Præst i Tølløse, 1746—1822.
24. *Cathrine Margrethe Samsøe*
1755—1833.
25. *Hans Müller*
kgl. Haveinspektør
i Odense, 1743—1816.
26. *Anne Maria Margrethe Knutzon*
1735—78.
27. *Anders Albjerg*
Købmand i Svendborg,
1730—85.
28. *Helle Marie Thorbjørnsdatter*
c. 1731—1810.
29. *Otto Diderik Lütken*
Præst i Skjellerup, 1713—88.
30. *Margrethe Schandorff Suhr*
1722—78.
31. *Hans Christian Saxtorph*
Rektor i Roskilde, 1726—87.
32. *Maria Abigael Kjeldskov*
1745—1815.

16:

1. *Christian Frederik Ingerslev*
Præst i Gylling
1764—1841.
2. *Elisabeth Marie Bering*
c. 1763—1838.
3. *Johan Vilhelm Gottschalck*
Købmand i Odense
c. 1764—1806.
4. *Dorthe Marie Nørager*
1763—1835.
5. *Peter Tillemand Evertsen*
Gæstgiver
i Lyngby. —1796.
6. *Ane Elisabeth Møller*
1768—1820.
7. *Anthon Muxoll*
Købmand i Maarum. 1775—1854.
8. *Sophie Frederikke Søegaard*
1781— c. 1850.
9. *Gabriel Heiberg*
Klokker i Ringsted,
1772—1816.
10. *Elisabeth Siersted*
1786—1864.
11. *Thomas Schatt Rørdam*
Præst i Tølløse,
1776—1831.
12. *Cathrine Georgia Teilmann*
1777—1842.
13. *Niels Müller*
Præst i Huusby,
1769—1833.
14. *Maren Albjerg*
1760—1819.
15. *Peter Vilhelm Lütken*
Amtsprovst i
Lumbj, 1761—1844.
16. *Marie Christine Saxtorph*
1767—1841.

8:

1. *Peter Laurits Ingerslev*
Lærer
i Snesere,
1792—1857.
2. *Jacobine Christiane Magdalene Gottschalck*
1791—1877.
3. *Johan Heinrich Adolph Evertsen*
Distriktslæge
i Hillerød,
1795—1861.
4. *Johanne Louise Dorthea Muxoll*
1805—79.
5. *Arve Christian Linde Heiberg*
Provst
i Helsingør,
1805—91.
6. *Georgine Samsine Rørdam*
1808—83.
7. *Hans Müller*
Sparekasse-
bogholder
i Odense,
1800—71.

4:

1. *Johan Vilhelm Christian Ingerslev*
Distriktslæge
i Præsto,
1835—1918.
2. *Christiane Louise Dorothea Evertsen*
1841—83.
3. *Gabriel Thomas Schatt Rørdam Heiberg*
Provst
i Roskilde,
1832—1917.

2:

1. *Fredrik Ingerslev*
Kreds­læge
i Saks-
købing
1867—1944.

32/1 Hans Hansen Ingerslevs Ahner:

64/1

Hans Hansen, Quant (Engeslef), Tømrer i Aarhus, 16/2 1745. (32/1)

64/2

Cecil Pedersdatter Værn, 1717—16/1 60.

128/2

Alhed Hansdatter, Jordemoder i Aarhus. (64/1)

128/3

Peter Jensen Værn, Tømrer i Aarhus, begr. 11/3 1743. (64/2)

128/4

Maren Simonsdatter, 1677 — begr. 12/1 1729.

256/4

Hans Albrethsen Quant, i Aarhus, c. 1637 — begr. 26/10 1707. (128/2)

32/2 Christiane Abels Ahner:

64/3

Jacob Abel, Præst i Haderup, 1688—bgr. 24/5 1741. (32/2)

64/4

Inger Marie Fæster, —18/9 1750.

128/5

Peder Hansen Abel, Præst i Vive, 1638—97. (64/3)

128/6

Christiane Barbara Winther, 1670— før Ægtefællens Død.

256/9

Hans Jacobsen Abel, Provst i Mariager, c. 1593—3/4 1648. (128/5)

256/10

Kirsten Pedersdatter.

256/11

Søren Jensen Winther, Præst i Aarslev, 19/10 1644—82. (128/6)

256/12

Anne Christensdatter.

512/17

Jacob Abel, Boghandler i Aarhus, —1610. (256/9)

512/19

Peder Jacobsen Mariager, Præst i Spjellerup, nævnt 1588. (256/10)

512/20

Anna Villumsdatter.

512/21

Jens Sørensen Winther, Købmand i Aarhus, 1603—70. (256/11)

512/22

Mette Thestrup, 14/3 1625—.

1024/41

Søren Jacobsen Winther, Købmand i Aarhus, 1566—1647. (512/21)

1024/42

Maren Jensdatter.

- 1024/43
Rasmus Pedersen Thestrup, Købmand i Aarhus, 28/6 1588—1656. (512/22)
- 1024/44
Maren Olufsdatter, 1592—.
- 2048/85
Peder Nielsen, Gaardmand i Maarslet, —9/5 1603. (1024/43)
- 2048/86
Ingeborg Pedersdatter Fogh, —16/4 1603.
- 2048/87
Oluf Mikkelsen, Bødker (?) i Aarhus (?), død før 1632. (1024/44)
- 2048/88
Mette Christiernsdatter, 1551—29/1 1632.
- 4096/169
Niels Rasmussen, Gaardmand. (2048/85)
- 4096/170
Bodil Nielsdatter.
- 4096/171
Peder Nielsen Fogh, Gaardmand i Farre, 1531—7/4 1604. (2048/86)
- 4096/172
Maren Nielsdatter Leth, 1539—30/6 1612.
- 8192/337
Rasmus Mikkelsen, Gaardmand, nævnt 1548. (4096/169)
- 8192/341
Niels Fog, Gaardmand. (4096/171)
- 8192/343
Niels Lett, Gaardmand. (4096/172)
- 8192/344
Johanne Søndergaard.
- 16384/673
Mikkel Lassen, Gaardmand i Kanne. (8192/337)
- 16384/674
.... Rasmusdatter.
- 32768/1345
Las Mikkelsen, Gaardmand i Kanne. (16384/673)
- 65536/2689
Mikkel Pedersen i Kanne. (32768/1345)
- 131072/5377
Peder. (65536/2689)
- 131072/5378
Maren.
- 32/3 Peder Lauritsen Vitusen Berings Ahner:**
- 64/5
Vitus Pedersen Bering, Provst i Rind, /9 1694—8/9 1766. (32/3)
- 64/6
Elisabeth Lauritsdatter Lassen, 1707—29/4 86.
- 128/9
Peder Pedersen Bering, Præst i Verninge, 28/2 1648—15/10 1727. (64/5)
- 128/10
Elisabeth Sophie Samuelsdatter Biener, 1657—1737.
- 128/11
Laurits Thøgersen Lassen, Provst i Karby, 8/8 1664—9/5 1718. (64/6)
- 128/12
Malene Margrethe Krampe, c. 1675—21/11 1719.
- 256/17
Peder Jensen Bering, Provst i Kobberup, —/5 1703. (128/9)
- 256/18
Mette Jensdatter Hee, —1665.

- 256/19
Samuel Biener, Overrenteskriver, —1680. (128/10)
- 256/21
Thøger Lassen, Slotsskriver i Aalborg, 1623—begr. 8/11 89. (128/11)
- 256/22
Elsebeth Hansdatter, 1641—22/8 71.
- 512/33
Jens Pedersen Bering, Raadmand i Viborg, nævnt 1618—48. (256/17)
- 512/34
Kirsten Pedersdatter Rimboldtsen.
- 512/35
Jens Christensen Gjødstrup (Hee), Provst i Hee, — 1666. (256/18)
- 512/36
Anna Nielsdatter.
- 512/43
Hans Sørensen den yngre, Borgmester i Aalborg, —14/3 1656. (256/22)
- 512/44
Elsebeth Lauritsdatter, 1614—27/1 67.
- 1024/65
Peder Jensen Bering, Raadmand i Viborg, —4/5 1591. (512/33)
= 1024/657 (nedenfor: 32/21 Christian Bolle Rørdams Ahner).
- 1024/66
Kirsten Christensdatter Høg, —23/5 1635. = 1024/658 (32/21's Ahner).
- 1024/67
Peder Rimboldtsen, Præst i Viborg, —1612. (512/34)
- 1024/68
Dorothea Johanne Høg.
- 1024/69
Christen Nielsen, Præst i Snejbjerg, c. 1554—1624. (512/35)
- 1024/87
Lars Hansen Skriver, Borgmester i Aalborg, 1579—31/5 1630. (512/44)
- 1024/88
Elsebeth Pedersdatter Hegelund, 29/8 1577—7/3 1641.
- 2048/129
Jens Andersen (el. Madsen) Bering, Gæstgiver i Bering, nævnt 1496.
(1024/65)
- 2048/130
Inger Christensdatter.
- 2048/133
Rimbolt Pedersen, Præst i Viborg, — efter 1591. (1024/67)
- 2048/134
Christiane Hansdatter Høy.
- 2048/137
Niels Jensen, Præst i Snejbjerg, —1602. (1024/69)
- 2048/175
Peder Mortensen Hegelund, Borgmester i Ribe, 13/1 1527—3/5 1584.
(1024/88)
- 2048/176
Marine Laugesdatter, —9/2 1600.
- 4096/349
Morten Mortensen Hegelund, Præst i Aalborg, — før 29/11 1567.
(2048/175)
- 4096/350
Marine, — efter 29/11 1567.
- 4096/351
Lauge Steffensen, Købmand i Ribe, —1/10 1554. (2048/176)
- 4096/352
Mette Christjensdatter, —15/6 1554.

8192/697

Morten Jensen Hegelund, Raadmand i Viborg. (4096/349)

8192/703

Christjern Nielsen, Borgmester i Varde, —1521 eller senere. (4096/352)**32/4 Ida Hedvig Hartmanns Ahner:**

64/7

Caspar Ernst Polycarpussen Hartmann, Præst i Randlev, 19/12 1708—18/3 96. (32/4)

64/8

Maren Jensdatter Mørch, 2/2 1712—12/4 76.

128/13

Polycarpus Hartmann, Præst i Kallehave, c. 1668—27/3 1717. (64/7)

128/14

Ida Hedvig Møller, —1759.

128/15

Jens Pedersen Mørch, Præst, 29/6 1682—30/4 1738. (64/8)**32/5 Christopher Mathiesen Gottschalcks Ahner:**

64/9

Mathias Christensen Gottschalek, Sogndegn i Viskinde, 19/1 1689—22/11 1759. (32/5)**32/6 Christine Dorothea Bohnes Ahner:**

64/11

Hønning Bohne, Kaptajn i Rønne, — før Hustruen. (32/6)

64/12

Kirstine, 1681—29/11 1767.**32/7 Jacob Christensen Nøragers Ahner:**

64/13

Christian Nørager, Raadmand i Odense, 1703—12/2 66. (32/7)

64/14

Mette Jørgensdatter Møller, c. 1689—/5 1743.

128/25

Niels Christensen Nørager, Købmand i Odense, — før 28/4 1718. (64/13)

128/26

Cathrine Christensdatter Friis, nævnt 1731.

128/27

Jørgen Jespersen Møller, Købmand i Odense, 27/8 1647—94. (64/14)

128/28

Anne Sørensdaughter, 26/5 1653—15/9 1728.

256/51

Christen Hansen Friis, Bager i Odense, —1697. (128/26)

256/52

Lykke Jørgensdatter, —1719.

256/53

Jesper Pedersen Møller, Møller i Odense, — før 20/9 1649. (128/27)

256/54

Anne Jørgensdatter, — før 20/9 1649.

512/103

Jørgen Ditlevsen, Felbereder i Odense, — 30/6 1647. (256/52)

512/104

Ingeborg Laursdatter, — 7/4 1646.**32/8 Magdalene Susanne Kallagers Ahner:**

64/15

Johan Kallager, Godsejer i Kullerup, 15/11 1705—5/5 55. (32/8)

- 64/16
Dorothea Eckleff. /12 1700—15/9 78.
- 128/31
Mads Petersen Eckleff, Skipper i Nyborg, /5 1674—23/11 1730. (64/16)
- 128/32
Anne Knudsdatter, —9/5 1731.
- 256/61
Peter Madsen Eckleff, Skipper, /3 1648—. (128/31)
- 256/62
Anna Korneliusdatter, 1653—.
- 512/121
Mads Petersen Eckleff, 1610—. (256/61)
- 512/122
Karen Jensdatter.
- 1024/241
Petter Petterson Eckleff, Lehnsmand paa Sprogø paa Chr. d. 4.s Tid.
(512/121)
- 32/13 Jens Rahr Muxolls Ahner:**
- 64/25
Anthon George Muxoll, Amtskirurg i København, c. 1697—24/10 1766.
(32/13)
- 64/26
Else Margrethe Ehlers, 1722—begr. 26/6 1783.
- 32/17 Arve Christian Linde Heibergs Ahner:**
- 63/33
Gabriel Heiberg, Præst i Gloppen ved Nordfjord, Norge, 13/6 1708—
15/11 68. (32/17)
- 64/34
Cecilia Catharina Widing, 1713—7/12 80.
- 128/65
Søffren Heiberg, Præst i Sogndal i Norge, 1657—7/9 1713. (64/33)
- 128/66
Birgitte Margrethe Gabrielsdatter Linde, — 1723.
- 128/67
Johan Widding, Præst i Bergen, c. 1669—1737. (64/34)
- 128/68
Karen Schwartzkopf, —1747.
- 256/129
Anders Søffrenssøn, Sorenskriver i Indre Sogn i Norge, 15/3 1630—
4/3 88. (128/65)
- 256/130
Maren Giertsdatter Morgenstjerne, c. 1630—c. 70.
- 256/131
Gabriel Christensen Linde, Major i Bergenegnen, Norge, 3/5 1654—
c. 1737. (128/66)
- 256/132
Anna Bugge, 1657—begr. 25/9 1720.
- 256/133
Jacob Andersen, Købmand i Bergen, —1700. (128/67)
- 256/134
Cathrine Jensdatter Middelstorph.
- 256/135
Michael Hansen Schwartzkopf, Præst i Manger, Norge, —1705. (128/68)
- 256/136
.... Jespersdatter.
- 512/257
Søffren Lauritzsøn, Foged i Lyster, Norge, c. 1575—3/4 1653. (256/129)

- 512/258
Anna Madsdatter, — 1668 el. 72.
- 512/259
Gert Christoffersen (Morgenstjerne). (256/130)
- 512/261
Christen Andersen, Foged i Ryfylke, nævnt 1658. (256/131)
- 512/262
- 512/263
Niels Bugge, Præst i Selje i Norge, c. 1619—68. (256/132)
- 512/264
Berette Christensdatter Friis.
- 512/269
Hans Schwartzkopf, Købmand i Bergen, nævnt 1629. (256/135)
- 512/270
Abelone
- 512/271
Jesper Hansen, Sorenskriver paa Helgeland, Norge. (256/136)
- 512/272
Margrete Falch, — c. 1660.
- 1024/517
Christopher Morgenstern, Bundtmager i Bergen, nævnt 25/2 1565.
(512/259)
- 1024/523
Samuel Lauritssøn Lind, Præst i Finnø og Talgø, nævnt 1649. (512/262)
- 1024/524
Ellen Mogensdatter.
- 1024/525
Hans Nielsen Bugge, Præst i Etne, Norge, — efter 1611. (512/263)
- 1024/526
Anna Bjørnsdatter.
- 1024/543
Peter Jakobsen, Foged paa Helgeland i Norge. (512/272)
- 1024/544
Anna Jonsdatter Benkestok, —1673.
- 2048/1035
Gert Bur i Bergen. (1024/518, hvis Navn ikke kendes).
- 2048/1049
Niels Hansen Bugge, Præst i Etne, c. 1545—1613. (1024/525)
- 2048/1050
Birgitte Nielsdatter.
- 2048/1085
Jakob Petersøn, Lagmand i Trondhjem, 1536—3/9 1633. (1024/543)
- 2048/1086
Margrethe Petersdatter, 1556—12/12 1622.
- 2048/1087
Jon Trondsen Benkestok til Melø, — 1590erne. (1024/544)
- 2048/1088
Birgitte Nielsdatter.
- 4096/2098
Hans Bugge, paa Randerseggen, lidt efter 1500. (2048/1049)
- 4096/2169
Peter Ibsen, Herredsfoged i Vammen 1572. (2048/1085)
- 4096/2170
Anna Petersdatter.
- 4096/2171
Peter Adrianssøn (?), i Norge, død 1570. (2048/1086)
- 4096/2172
Gunhild Sivordsdatter.

- 4096/2173
Trond Benkestok til Melø og Jordanger, —14/2 1558. (2048/1087)
- 4096/2174
Anna Jonsdatter (Haar), —27/9 1569.
- 8192/4196
Lars Bugge i True, nævnt 1484. (4096/2098)
- 8192/4341
Adrian Rekortsens Falkener (?), Borgmester i Trondhjem, — efter
13/1 1594. (4096/2171)
- 8192/4342
Margrete Peters- eller Corneliusdatter (?).
- 8192/4345
Tord Benkestok til Haraldseid. (4096/2173)
- 8192/4346
Sigrid Urup eller Anne Bosdatter (?).
- 16384/8391
Jon Bugge, Væbner, nævnt 1411. (8192/4196)
- 16384/8689
Jon (eller Trond) Tordsen Benkestok til Talge, Norges Riges Raad,
nævnt 1435. (8192/4345)
- 16384/8690
Ingeborg
- 32768/16781
Jep Knudsen Bugge, paa Dronning Margrethes Tid. (16384/8391)
- 32768/17377
Tord Benkestok. (16384/8689)
- 32768/17380
Ulvilde Jonsdatter Smør. (16384/8690)
- 65536/33561
Knud Bugge til Hald, Rigsraad, nævnt 1362. (32768/16781)
- 65536/34760
Jon Halvardson = 131072/73405 (Side 21).
- 131072/67121
Niels Bugge til Hald, Ridder, — 1358. (65536/33561)
- 131072/67122
Ingeborg Vendelboe.
- 262144/134241
Bugge Nielsen til Hegnet, — 1332. (131072/67121)
- 262144/134242
....
- 262144/134243
Peder Saxesen Vendelboe, Drost og Marsk, — senest 1347. (131072/67122)
- 262144/134244
Sofie Andersdatter Hvide.
- 524288/268481
Niels Bugge, nævnt 1302. (262144/134241)
- 524288/268483
Niels Gyldenstjerne til Aagaard. (262144/134242)
- 524288/268487
Anders Stigsøn Hvide. (262144/134244)
- 524288/268488
Margrethe Nielsdatter Lændi.
- 1048576/536973
Stig Andersen Hvide, Marsk (Kongemorder), —1293. (524288/268487)
- 1048576/536975
Niels Lændi, Hovedsmand paa Riberhus. (524288/268488)
- 1048576/536976
....

- 2097152/1043949
Christen Lændi. (1048576/536975)
- 2097152/1073951
Niels Peck, kgl. Kammermester, — 1266. (1048576/536976)
- 2097152/1073952
Christine Jensdatter Galen.
4194304/208797
Jens Kaas. (2097152/1043949)
4194304/208798
....
- 4194304/2147901
Peder Herlufsen, kgl. Kammermester. (2097152/1073951)
- 4194304/2147911
Jens Gunnison Galen. (2097152/1073952)
- 4194304/2147912
Margrethe Stigsdatter.
8388608/417595
Engelbrecht af Gleichen, — 1208. (4194304/208798)
8388608/417596
Bente.
8388608/4295801
Herluf. (4194304/2147901)
- 8388608/4295802
Margrethe Sunesdatter. (Helgeninde).
8388608/4295823
Stig Tokesøn Galen. (4194304/2147912)
- 16777216/8591603
Ebbe Sunesøn, — 1208. (8388608/4295802)
- 3355442/17183205
Sune Ebbesen (Sønnesøn af Skjalm Hvide, se Side 21). (1677726/8591603)
- 32/78 Margrethe Marie Hjelm Ahner:**
64/35 Peder Hielm, residerende Kapellan i Strand, 24/7 1709—19/6 81.
(32/18)
- 64/36
Anne Pedersdatter Rose, c. 1701— før 66.
- 128/69
Peder Sørensen, Præst i Hjelmeland, c. 1655—2/12 1730. (64/35)
- 128/70
Margretta Hielm, 11/2 1674—1740 eller 41.
- 128/71
Peder Jonassen Rose, Præst i Strand, c. 1662—17/12 1747. (64/36)
- 128/72
Maren Eliasdatter. — 9/12 1742.
- 256/137
Søren Pedersen, Byskriver i Stavanger, (udnævnt 24/3 1662). (128/69)
- 256/139
Jonas Jenssøn Hielm, Provst i Hjelmeland, -- 26/6 1697. (128/70)
- 256/140
Brynhilde Knudsdatter, — 1710 eller 11.
- 256/141
Jon Rasmussen Suldal, Præst i Strand, — 1694. (128/71)
- 256/142
Cecilia Wegner, 7/1 1632—.
- 256/143
Elias Anderssøn, Provst i Skonevig, c. 1615—1690. (128/72)
- 256/144
Elisabeth Galtung, —1690.

- 512/277
Jens Jonassøn Hjelm, Præst i Hjelmeland, — c. 1648. (256/139)
- 512/278
Margretta Jørgensdatter, — 25/12 1750.
- 512/281
Rasmus Mikkelsen, Præst i Suldal, 1585—1657. (256/141)
- 512/282
Helene Jonasdatter, 1603—78.
- 512/283
Thomas Kortsen Wegner, Biskop i Stavanger, 23/4 1588—13/12 1654.
(256/142)
- 512/284
Anne Christensdatter Trane, /8 1611, — bgr. 28/11 94.
- 512/285
Anders Jonssøn, Præst i Skonevik, —1633. (256/143)
- 512/287
Laurits Johannes Galtung til Torsnæs, Foged i Hardanger, /9 eller
/10 1587—24/4 1659. (256/144)
- 512/288
Lisbeth Ottesdatter Orning af Vatne.
- 1024/553
Jonas Jenssøn Hjelm, Præst i Stavanger, — 1621 eller 22. (512/277)
- 1024/555
Jørgen Erichsen, (?) Biskop i Stavanger, 1535—5/6 1604. (512/278)
- 1024/556
Adriane Schielderup.
- 1024/563
Jonas Jonsson, Præst, c. 1608. (512/282)
- 1024/565
Cort Wegner i Lund. (512/283)
- 1024/566
Elline Thomesdatter.
- 1024/567
Christen Christensen Trane (den yngre), Handelsmand i Stavanger,
— 1647 eller senere. (512/284)
- 1024/568
Anne Jensdatter, — 1645 eller derefter.
- 1024/573
Otte Thomessøn Orning, c. 1596. (512/288)
- 1024/574
Anna Eriksdatter Orm.
- 2048/1105
Jens Madsen (Svan?), Præst i Stavanger, c. 1600. (1024/553)
- 2048/1106
Anne Lauritsdatter (?).
- 2048/1110
Jens Pedersen Schjelderup, Biskop i Bergen, 1499—1582. (1024/556)
- 2048/1111
Susanne Leonhardtsdatter.
- 2048/1133
Christen Christensen Trane, Foged over Ryfylke, 1533—12/7 1600.
(1024/567)
- 2048/1134
Magdalene Nielsdatter, — efter 1605 (?).
- 2048/1145
Thomas Svendsen, Godsejer. (1024/573)
- 2048/1146
Dorthe Christensdatter Munk.

- 2048/1147
Erik Eriksen Orm til Valvatne. (1024/574)
- 2048/1148
Magdalene Christophersdatter Rustung.
- 4096/2219
Peder Jensen Skjeldrup, Bonde i Skjellerup paa Fyen, 1454—.
(2048/1110)
- 4096/2220
Maren Nielsdatter.
- 4096/2267
Niels Jenssøn, Lagmand i Stavanger 1550. (2048/1134)
- 4096/2268
.... Gaudesdatter.
- 4096/2289
Svend Madsen (Orning) til Eget, — tidligst 1553. (2048/1145)
- 4096/2290
Maren Sørensdatter Munk.
- 4096/2291
Christen Munk til Ellinggaard. (2048/1146)
- 4096/2292
Ellen Christensdatter Grøn.
- 4096/2293
Erik Ormsøn (Orm) til Vig, —7/5 1564. (2048/1147)
- 4096/2294
Christine Thorsteinsdatter til Valvatne og Lokne, — 1550 eller før.
- 4096/2295
Christoffer Trondsen Rustung til Sæim, — 1564. (2048/1148)
- 4096/2296
Karine.
- 8192/4535
Gaute Ivarssøn (Dahl), i Frosvig og Njos, nævnt 1512 og 24. (4096/2268)
- 8192/4577
Mads Svendsen til Eget, omkr. 1478. (4096/2289)
- 8192/4578
Anne Roed af Vaarst.
- 8192/4579
Søren Munk til Havbro. nævnt 1502. (4096/2290)
- 8192/4581
Jens Munk til Ellinggaard, nævnt 1524. (4096/2291)
- 8192/4582
....
- 8192/4583
Christen Grøn den yngre til Ulsund, nævnt 1514. (4096/2292)
- 8192/4584
Dorte Juul.
- 8192/4585
Orm Erikssøn, Væbner, —1521. (4096/2293)
- 8192/4586
Astrid, 1497.
- 8192/4587
Thorstein Askelsøn »den rige«, — efter 1516. (4096/2294)
- 8192/4588
Christina Andersdatter, til Vatne og Valvatne.
- 8192/4589
Thrond Sigurdsen Rustung til Seim. (4096/2295)
- 8192/4590
Karen Kold.

- 8192/4591
Knut Pederssøn Skanke, Dekan, Trondhjem. (4096/2296)
- 8192/4592
Dorthe Adelsten.
- 16384/9069
Ivar Dahl i Njos. (8192/4535)
- 16384/9070
Herborg Thorbjørnsdatter.
- 16384/9157
Peder Munk til Havbro, nævnt 1571. (8192/4579)
- 16384/9165
Christen Grøn den ældre, nævnt 1468. (8192/4583)
- 16384/9167
Mourits Justesøn til Egebjerg. (8192/4582)
- 16384/9168
Bodil Christoffersdatter Kruse.
- 16384/9169
Erik Ormssøn. (8192/4585)
- 16384/9171
Anbjørn Gran (?) til Melø. (8192/4586)
- 16384/9172
Gyrid Baardsdatter.
- 16384/9173
Askel Thorsteinsøn paa Voss, nævnt 1427. (8192/4587)
- 16384/9175
Anders. (8192/4588)
- 16384/9176
Christina.
- 32768/18313
Gunde Munk til Havbro, nævnt 1442. (16384/9157)
- 32768/18314
Karen Nielsdatter Skadeland.
- 32768/18329
Jens Grøn, nævnt 1411. (16384/9165)
- 32768/18333
Just Nielsøn til Egebjerg, nævnt 1481. (16384/9167)
- 32768/18334
Margrethe Stigsdatter Vestni.
- 32768/18337
Orm Hakonsen til Varbjerg, Væbner, nævnt 1425. (16384/9169)
- 32768/18343
Baard Sigurdsen til Thorsnæs. (16384/9172)
- 32768/18344
Gyrid Thorbergsdatter til Store Brandvig. — efter 24/6 1452..
- 32768/18351
Sigurd (?). (16384/9176)
- 32768/18352
Inga Svalesdatter.
- 65536/19025
Niels Munk. (32768/18313)
- 65536/36657
Jep Grøn. (32768/18329)
- 65536/36665
Niels Pedersøn til Egebjerg, nævnt 1466. (32768/18333)
- 65536/36666
Ingrid Mogensdatter til Ellinggaard.
- 65536/36703
Svale Jonsøn Smør, Høvedsmand paa Bergenhus. (32768/18352)

65536/36667
 Stig Vestni til Holmegaard, Lehnsmand paa Lindenberg, nævnt 1480.
 (32768/18334)

131072/38049
 Niels Munk. (65536/19025)

131072/73313
 Jens Grøn, nævnt 1325. (65536/36657)

131072/73405
 Jon Halvardsøn. Kongens Ombudsmand i Bergen 1375. (65536/36703)
 = 65536/34760. (Side 16).

131072/73333
 Peder Stigsøn til Egebjerg, nævnt 1437. (65536/36667)

262144/76057
 Niels Munk, nævnt 1344. (131072/38049)

262144/146665
 Stig Nielsøn til Egebjerg. (131072/73333)

524288/152113
 Niels Jonsøn. (262144/76057)

524288/293329
 Niels Stigsøn til Egebjerg m. m. (262144/146665)

1048576/586657
 Stig Pedersøn til Villerup m.m. (524288/293329)

2097152/1173313
 Peder Jørgensøn Skovgaard. (1048576/586657)

4194304/2346625
 Juris Stigsøn, — 1246. (2097152/1173313)

4194304/2346626
 Margrethe (var en Datters Datterdatter af Sune Skjalmsøn).
 8388608/4693231
 Vogn Gallen. (4194304/2346626)

8388608/2346625
 Stig Tokesøn Galen. (4194304/2346625)

16777216/4693250
 Toke Ebbesøn. (8388608/2346625)

33554432/9386499
 Ebbe Skjalmsøn. 1085—1151. (16777216/4693250)

67108864/18772998
 Skjalm Hvide, Jarl over Sjælland, — c. 1113. (32554432/9386499)

67108864/1877298
 Signe.

32/19 Bertel Mathiesen Siersteds Ahner:

64/37

Mathias Bertelsen Siersted, Herredsskriver i Ringsted. 12/7 1704—.
 (32/19)

64/38

Elisabeth Jacobsdatter Gertz, 1717—.

128/73

Bertel Nielsen Siersted, Gaardmand i Svallerup. 1654—26/5 1707. (64/37)

128/74

Birgitte Madsdatter, —1708 (?).

128/75

Jacob Christophersen Gjertz, Gæstgiver i Køge, 1690—1754. (64/38)

128/76

Abigael Nielsdatter Thrane. 1686—5/12 1765.

256/145

Niels Larsen Siersted. (128/73)

- 256/151
Niels Poulsen Thrane i Køge, —1690. (128/76)
- 256/152
Engel Hansdatter Pladtz, — 1686.
- 512/303
Hans Pladtz, Raadmand i Køge, — bgr. 13/6 1694. (256/152)
- 32/20 Barbara Christensens Ahner:**
- 64/39
Peter Christensen, Gaardejer, Bonderup v. Korsør, 1730—70 (?). (32/20)
- 64/40
Anne Lindam, 1740—.
- 128/77
Christen Jensen, Forpagter af Holsteinborg, — 1745 eller efter. (64/39)
- 128/78
Ane (el. Maren) Hvalsøe.
- 128/79
Christian Lindam, Inspektør paa Holsteinborg. (64/40)
- 128/80
Mette Marie Pintzfeldt.
- 256/155
Jørgen Hvalsø (Justesen), Fæstebonde i Nr. Hvalsø, — før 1699.
(128/78)
- 256/156
Inger, — 1699 eller efter.
- 256/157
Jacob Nielsen Scroxberg (el. Krogsberg), Provst i Spjellerup, 22/5 1654
—30/4 1711. (128/79)
- 256/158
Anne Holgersdatter Brun, 1656—.
- 256/159
Frederich Pintzfelt (eller Pendtsfeldt), Tolddtaxatør (?) i Odense (?).
(128/80)
- 512/315
Holger Andersen Bruun (Boeg), Præst i Kundby, —bgr. 11/11 1681.
= 256/161 (nedenfor: 32/21 Christian Bolle Rørdams Ahner, Side
23). (256/158)
- 512/316
Mette Nielsdatter, —bgr. 28/8 1679. = 256/162 (nedenfor: 32/21's Ahner).
- 1024/629
Anders Frantsen Bruun, Provst i Haarlev, —1640 (41). (512/315)
- 1024/631
Niels Hansen Lund, Præst i Kundby, — c. 1654. (512/316)
- 2048/1261
Frants Matsen (Brun), Præst i Stouby 1584. (1024/629)
- 32/21 Christian Bolle Rørdams Ahner:**
- 64/41
Holger Nielsen Rørdam, Provst, Vigersted, 6/2 1700—10/6 83. (32/21).
- 64/42
Vita Pedersdatter Bering, 1708—71.
- 128/81
Niels Holgersen Bruun, Præst i Rørby, 30/4 1658—24/11 1707. (64/41)
- 128/82
Maren Sørensdatter Gram, dbt. 24/6 1667—30/1 1731.
- 128/83
Peder Bering, Kommandant i Nyborg, — 1715. (64/42)

- 128/84
Else Hansdatter Lindberg, — efter 1720.
- 256/161
Holger Andersen Bruun (Bøeg) = 512/315 (ovenfor: 32/20 Barbara Christensens Ahner, Side 22). (128/81)
- 256/162
Mette Nielsdatter = 512/316 (ovenfor: 32/20's Ahner).
- 256/163
Søren Jensen, Præst, Refsnæs, — 15/4 1673. (128/82)
- 256/164
Elisabeth Sophie Larsdatter Gram.
- 256/165
Vitus Pedersen Bering, kgl. Historiograf, 6/10 1617—20/5 75. (128/83)
- 256/166
Gjertrud Jørgensdatter, 25/4 1648—17/4 78.
- 256/167
Hans Michelsen Lindberg, Hørkræmmer i København. (128/84)
- 512/327
Laurits Nielsen Gram, Kapellan i Kalundborg, 1600—16/5 61. (256/164)
- 512/328
Maren Pedersdatter.
- 512/329
Peder Pedersen Bering, Borgmester i Viborg, —1658. (256/165)
- 512/330
Maren Vitusdatter, 1591—12/7 1626.
- 512/331
Jørgen Hansen, Overrenteskriver, Kbh., 14/2 1613—9/12 73. (256/166)
- 512/332
Kirstine Knudsdatter, — bgr. 22/5 1702.
- 1024/653
Niels Madsen Gram (?). (512/327)
- 1024/657
Peder Jensen Bering = 1024/65 (ovenfor: 32/3 Peder Lauritsen Vitusen Berings Ahner, Side 12). (512/329)
- 1024/658
Kirsten Christensdatter Høg = 1024/66 (ovenfor: 32/3's Ahner).
- 1024/659
Vitus Brun. (512/330)
- 1024/661
Hans Jørgensen, Borger i Aalborg. (512/331)
- 1024/662
Maren Christensdatter.
- 2048/1305
Mads Pedersen Gram, Præst i Froen 1587. (1024/653)
- 32/22 Marie Elisabeth Schats Ahner:**
- 64/43
Thomas Schat, Hører og Tolder i Køge, c. 1712—28/11 1774. (32/22)
- 64/44
Bodil Kirstine Einsperg.
- 32/23 Hans Teilmanns Ahner:**
- 64/45
Andreas Teilmann, Amtsforvalter i Vordingborg, 6/6 1699—1772. (32/23)
- 64/46
Anna Neergaard, 11/11 1712—22/11 94.

- 128/89
Christen Nielsen Teilmann, Købmand i Ribe, 1645—1728. (64/25)
- 128/90
Mette Ravnsøe.
- 128/91
Johan Thomæsen Neergaard, Ejer af Fuglebjerggaard, 15/12 1673—12/1 1737. (64/46)
- 128/92
Sidsel Pedersdatter Vartberg, 12/6 1676—8/4 1742.
- 256/177
Niels Teilmann i Ribe. (128/89)
- 256/179
Hans Ravnsø, Præst i Darum, 1649—1670. (128/90)
- 256/180
.... Jacobsdatter Bonus.
- 256/181
Thomas Madsen Neergaard, Forpagter af Svendstrup i Kimmerslev Sogn, — før 1700. (128/91)
- 256/183
Peder Vartberg, Hofslagter. (128/92)
- 512/353
Christen Teglmester i Ribe. (256/177)
- 512/357
Søren Lambertsen Ravnsø, Præst i Nykirke, — 1649. (256/179)
- 512/358
Elin Hansdatter.
- 512/359
Jacob Bonus, Provst, Darum, 1574—19/3 1649. (256/180)
- 512/360
Anne Hegelund, 15/10 1583 (eller 21/6 1582) —.
- 1024/717
Niels Povelsen Ilsted, Borgmester i Ribe. 1530—28/3 1606. (512/359)
- 1024/718
Marine Jepsdatter (Bonus), —1625.
- 1024/719
Peder Hegelund, Biskop i Ribe, 9/1 1542—18/2 1614. (512/360)
- 1024/720
Margrethe Jørgensdatter, 1562—22/7 91.
- 2048/1433
Povl Grumsen, Herredsfoged i Gørding Herred, c. 1490—1559—60. (1024/717)
- 2048/1437
Jens Kristensen Hegelund, Borgmester i Ribe, —18/3 1571. (1024/719)
- 2048/1438
Anne (Marie) Pedersdatter Ibsen, —6/4 1562.
- 2048/1439
Jørgen Pedersen, Provst, Tønder, 1525—2/8 85. (1024/720)
- 2048/1440
Elisabeth Meiger, —12/12 1603.
- 4096/2865
Grumme Pedersen, Sandemand og Selvejerbonde i Ilsted, 1550'erne —. (2048/1433)
- 4096/2875
Peder Ibsen, Borger i Ribe. (2048/1438)
- 4096/2876
Anne, c. 1496—c. 1575.
- 4096/2879
Johannes Meier, Provst, Rendsburg, —17/2 1561. (2048/1440)

8192/5729

Peder Grummesen, 1420'erne. (4096/2865)

32/24 Cathrine Margrethe Samsøes Ahner:

64/47

Jørgen Samsøe, Koffardikaptajn, Næstved, — efter 1779. (32/24)

64/48

Ane Tobyren, — bgr. 22/2 1768.

32/25 Hans Müllers Ahner:

64/49

Niels Hansen Müller, Gartner i Odense, 1708—2/2 1768. (32/25)

64/50

Margrethe Lauritzdatter, —1768.

128/97

Hans Henrichsøn Müller, tildels i Norge, c. 1675—c. 1710. (64/49)

128/99

Lauritz Jensen Kudsk, Urtegaardsmand, Odense, 1685—26/1 1729.

128/100

Anna Margrethe Pedersdatter, 1687—16/2 1719.

256/193

Henrik Müller den yngre til Lønborggaard, Amtmand, 3/1 1636—bgr.
3/9 1717. (128/97)

256/194

Constantia Marselis, 1642—17/1 1717.

256/199

Peder Pedersen Bødker, Odense, c. 1665—. (128/100)

512/385

Henrik Müller, Rentemester, 16/3 1609—2/3 92. (256/193)

512/386

Anne Sophie Hansdatter von Rosenstjerne, 20/6 1616—3/3 69.

512/387

Selo Marselis, Postdirektør for Norge, 15/12 1600—20/3 63. (256/194)

512/388

Anna van der Straten, — 3/9 1654.

1024/769

Heinrich Müller, Købmand i Itzehoe omkr. 1600. (512/385)

1024/770

Cathrine Lorenzen, — bgr. 12/2 1658.

1024/773

Gabriel Marselis den ældre, Købmand bl. a. i Hamborg, —20/7 1643.
(512/387)

1024/774

Anna d'Ermitage, — /1 1652.

1024/775

Jan Franz van der Straten. (512/388)

1024/776

Sara Monks.

2048/1545

Jan van Marselis. (1024/773)

2048/1547

Pieter Ehrmit, Oberst. (1024/774)

2048/1548

Elisabeth Haunders.

32/26 Anne Marie Margrethe Knutzons Ahner:

64/51

Johan Knutzon, Oberstlieutenant, Norge, —19/1 1761. (32/26)

- 64/52
Blanceflor Davidsdatter Krüger, 26/11 1708—2/2 42.
128/103
David Krüger, Artillerilieutenant i Norge. 1675—26/4 1728. (64/52)
- 32/27 **Anders Albjergs Ahner:**
64/53
Niels Albjerg, Købmand i Svendborg, c. 1696—bgr. 5/5 1749. (32/27)
64/54
Maren Rasmusdatter, c. 1694—bgr. 27/9 1766.
- 32/28 **Helle Marie Thorbjørnsdatters Ahner:**
64/55
Thorbjørn Andersen (Skaktavl), Købmand i Svendborg, 1685—18/10 1762. (32/28)
64/56
Johanne Olufsdatter Bonde, 1698—bgr. 10/4 1752.
128/111
Oluf Hansen Bonde, Skovrider i Holmdrup, dbt. 15/3 1671—6/11 1737. (64/56)
128/112
Kirsten Jørgensdatter, 1668—bgr. 21/8 1708.
256/221
Hans Olufsen Bonde, Skovrider i Holmdrup, 1645—bgr. 8/4 1701. (128/111)
256/222
Bodil, 1648—bgr. 9/3 1705.
- 32/29 **Otto Diderik Lützens Ahner:**
64/57
Joachim Lütken, Regimentskriver i Antvorskov, 1664—18/1 1743. (32/29)
64/58
Margrethe Elisabeth Bilefeld, 1669—9/5 1754.
128/115
Jochum Christian Billefeldt, Urtegaardsmand i Vordingborg, c. 1644 — bgr. 6/7 1730. (64/58)
128/116
Maren — bgr. 10/4 1680.
- 32/30 **Margrethe Schandorff Suhrs Ahner:**
64/59
Peder Frederiksen Suhr, Præst i Utterslev paa Lolland, 1678—24/5 1735. (32/30) = 128/127 (nedenfor: 32/32 Maria Abigael Kjeldskovs Ahner, Side 27)
64/60
Maria Christiansdatter Schandorff, —1740. = 128/128 (32/32's Ahner)
128/117
Friederich Suhr, Amtsforvalter paa Lolland, 20/10 1644—28/11 1706. (64/59)
128/118
Katrine Pedersdatter, 1639—3/5 1706.
128/119
Christian Augustinsen Schandorff, Præst i Nebbelund, 1643—1712. (64/60)
128/120
Margrethe, — 1718.
256/233
Bernt Suhr, Hoffurér, senere Bryghusskriver, — 27/10 1685. (128/117)

256/237
Augustinus Povelsen Schandorf, Provst i Thoreby, 1609—76. (128/119)

256/238

Johanne.

512/473

Poul Andersen Colding, Provst i Skanderborg, 1551—bgr. 23/2 1618.
(256/237)

512/474

Katharina Nielsdatter Petræa.

1024/945

Niels Pedersen, Borgmester i Aarhus. (512/474)

32/31 Hans Christian Saxtorphs Ahner:

64/61

Ole Christensen Saxtorph, Præst i Meirup, 1694—6/5 1745. (32/31)

64/62

Marie Hansdatter Seyer, — 6/4 1745.

128/121

Christen Saxtorph, Tinstøber i Nykøbing F. (64/61)

128/123

Hans Pedersen Seyer, Præst i Allerslev, — 5/6 1729. (64/62)

128/124

Elisabeth Hansdatter.

256/241

Niels Pedersen Saxtrup, Præst i Nakskov, 1624—14/10 86. (128/121)

256/242

Abel Marie Krag, — 1671 eller Anna Jacobsdatter Lund.

256/243

Peder Christoffersen Seyer, kgl. Mayestæts Tolder i Præstø til c. 1684.
(128/123)

256/244

Johanne Hansdatter, c. 1644—75.

512/485

Christopher Pedersen, Borgmester i Præstø 1656—75. (256/243)

512/486

Marie

32/32 Maria Abigael Kjeldskovs Ahner:

64/63

Jacob Kjeldskov, Degn i Utterslev paa Lolland, 1703—c. 1754. (32/32)

64/64

Cathrine Suhr, 12/10 1709—6/11 58.

128/127

Peder Frederiksen Suhr, = 64/59 (ovenfor: 32/30 Margrethe Schandorff
Suhrs Ahner, Side 26). (64/64)

128/128

Maria Christiansdatter Schandorff. = 64/60 (32/30's Ahner).

TEKSTER

1. Levnedsløb, kulturhistoriske Træk og andre Tilføjelser til Ahnetavlen Side 9.

2/1 *Fredrik Ingerslev*, f. 23.4.1867 i Præstø, d. 19.10.1944 i Slagelse.

Præliminæreksamen i Vordingborg 1883. Student Efterslægtsselskabets Skole 86. Cand. med. 93. Ammanuensis hos Dr. Bang i Hvalsø 93—94. Kandidat i 7 Maaneder paa Aarhus Sindssygehospital til Maj 95, ved Kbhvn.s Kommunehospital 95—97. — Praktiserende i Randers 97, Skolelæge 99—08. Kommunalæge i Overby 10. Kredslæge i Saxkøbing 15—37. Skolelæge 16—28. — Stifter af bl. a. Foreningen »Spæde Børns Værn« (04). — Gift 3.5.98 i Roskilde.

2/2 *Ingeborg Marie Heiberg*, f. 29.7.1875 i Sjelle.

Lærerinde ved Frk. Gardes Pigeskole i Roskilde 93—96. — Bestyrelsesmedlem i »Randers Venstreforening«. Formand for »Dansk Kvindesamfund« i Saxkøbing og for sammes Distriktsstyrelse, for Saxkøbing Huslejenævn 21—22, Byraadsmedlem 29—37. — Børn: Johannes Christian Heiberg Ingerslev, f. 99, død spæd. Kaj Vilhelm Heiberg Ingerslev, f. 1900. Civilingeniør. Tomas Gabriel Heiberg Ingerslev, f. 04, Præst. Hans Peter Heiberg Ingerslev, f. 16, Læge.

Agitation for sund Levevis.

»Hygiejne og atter Hygiejne var det, Kredslægen prædikede tidligt og silde.« Han var »en Repræsentant af usædvanligt Format og Energi for Oplysningsarbejdet og Sygdomsforhindring« og viste »et Klarsyn, en Forstaaelse og en Idealitet, der ragede højt op«.

»Han var forrest mellem dem, der ved forskellig Virken skaffede Jordbund herhjemme for den betydningsfulde »varige Kontrol« med Spædbørn i den Hensigt at undgaa uhensigtsmæssig og for rigelig Kost med Engelsk Syge samt Mave-Tarmforstyrrelser og Luftvejsinfektioner: Der skal holdes Øje med de raske Børn, ogsaa disse bør have Tilsyn; — det Princip, der senere f. Eks. for Børneplejestationerne i København samt ved Sundhedsplejerskernes Medvirken skabte saa gode Resultater.«

(7 c. 1/4 37. 6. S. 112.)

- 4/1 *Johan Vilhelm Christian Ingerslev*, f. 22.1.1835 i Sne-sere, d. 29.10.1918 i Præstø.

Student Herlufsholm 1852. Cand. med. 59. Amanuensis hos sin Svigerfader 59—60. Kandidat paa Frederiks Hospital 60. Praktiserende i Præstø 61. Distriktslæge 88. Dr. med., hon. c. 94. — Gift 7/5 1862 i Nørre Herlev.

- 4/2 *Christiane Louise Dorothea Ewertsen*, f. 16.6.1841 i Hillerød, d. 5.7.93 i Præstø.

Børn: Peter Laurits, 63—81. Johanne Henrica Adolphine, 64—94, ug. Nanna Christiane, 65, ug. Lærerinde i Præstø. Fredrik, (2/1) Ludvig 68—69. Otto Emil, 69—1944, Gartner. Louise Angelica, 71—1903, g. m. Pastor Viggo Hansen i Jerne. Dorothea Marie, 72—95, ug. Christian, 73, død spæd. Udøbt Dreng 75, død spæd. Vitus, 77—1939, Kordegn i Ringkøbing. Elisabeth Marie, 78—1942, g. m. Fabrikant Carsten Alme.

Lægepraksis og Medicinalhistorie.

Hans Bog »Danmarks Læger og Lægevæsen fra de ældste Tider indtil Aar 1800« giver Anledning til følgende Bemærkning: »Under saa ugunstige Forhold som tænkes kunde, optaget af en travl praktisk Virksomhed, fjernt fra Hovedstadens Biblioteker, hvor Kilderne til hans Arbejde skulde søges, skabte han med vidunderlig Flid og Grundighed det for dansk Medicinalhistorie fundamentale Værk —.«

Da han fra det medicinske Fakultet fik Meddelelse om, at han var blevet indstillet til at blive Æresdoctor i Medicinen, svarede han bl. a.: »Jeg vil ikke lægge Skjul paa, at jeg blev i allerhøjeste Grad forbavset herved, da jeg er mig fuldt bevidst, at jeg ikke i mindste Maade kan indrangeres mellem Videnskabsmænd. Jeg haaber, at jeg i det praktiske Liv har nogenlunde gjort Fyldest som Læge og som Embedsmand, men egentlig Videnskabsmand har jeg aldrig kunnet gøre Fordring paa at være, og da det forekommer mig, at jeg heller ikke har publiceret noget, som kunde give andre Forestilling herom, — thi en Bog om Nordens Læger kan jo ikke anses for et medicinsk Videnskabsværk — saa kan jeg ikke væрге mig for den Tanke, at her paa en eller anden Maade maa foreligge en Misforstaaelse.

Skulde dette imidlertid ikke være Tilfældet, og skulde det højtærede Fakultet virkelig af en for mig foreløbig ubegribelig Grund finde mig værdig til Titlen Dr. med., vil jeg selvfølgelig med Tak tage mod denne i mine Øjne højest ufortjente Udmærkelse. Men skulde det højtærede

Fakultet ved nærmere Overvejelse finde det rigtigst at tage den gjorte Indstilling tilbage, vil jeg finde det saare naturligt —.«

(6, S. 31.)

4/3 *Gabriel Thomas Schatt Rørdam Heiberg*, f. 16.7.1832 i Lunde, d. 22.2.1917 i Saxkøbing.

Student Odense 1850, Cand. theol. 57. Borchs Kollegium 58—61. Adjunkt ved Sorø Akademi 61. Præst i Sjelle 71, Vemmelev 77, Provst 85, Andenpræst ved Roskilde Domkirke 86, Afsked 1912. — Gift 10/6 1862 i St. Knuds Kirke i Odense.

4/4 *Johanne Kristiane Müller*, f. 11.11.1837 i Odense, d. 8.4.1914 i Roskilde.

Børn: Arve Christian Linde H., 63—69. Hans Georg, 64—1941. Præst i Havrebjerg. Margrethe Elisabeth, 65, Professor i Buenos Aires, g. m. Professor H. E. Bose. Povl, 68, Dr. med., Vicestads-læge i København. Johanne, 71—92, Sygeplejerske, ug. Knud, 73, cand. theol., præsteviet Missionær i Indien. Ingeborg Marie, (Nr. 2/2). Kristian Axel, 80, Dr. med., praktiserende Læge i København.

Præstelig Vandel.

»Han havde en paafaldende Evne til at kende Mennesker efter kortere Samvær.«

Af et Brev: »Du har det godt; det bestyrkedes jeg i ved at træffe sammen for ikke længe siden i Testrup med G. Heiberg, thi han véd alle Ting og havde rimeligvis ogsaa vidst, om der var noget i Vejen med dine Forhold.«

Erklæring fra Biskop Brammer: »Heiberg har gode Kundskaber, er selvtænkende, har megen Begavelse som Prædikant, fører en præstelig Vandel og har baade nidkær og kjærlig Omsorg for sine Menigheder. Uden Tvivl har han fuldkommen nok af Selvfølelse men i hvert Fald nu tilstrækkelig Erfarenhed og Menneskekundskab til ei paa en stødende Maade at lægge den for Dagen. Han har t. Eks. deeltaget i et Præstekonvent, hvis fleste Medlemmer han overgaar i Kundskaber, men jeg tror, at han er vel seet iblandt dem. Grundtvigiansk er han (vel snarest paa Grund af sin Rørdamske Slægt og Omgang); men fremtrædende eller taktløs har jeg ikke fundet ham i Forhold til Modstanderne.«

(8. 9. II, S. 295. 10, 6. Rk., Bd. 2, S. 590.)

- 8/1 *Peter Laurits Ingerslev*, f. 15.10.1792 i Gylling, d. 24.1.1857 i Snesere.

Student i Aarhus 1811, cand. phil. 12. Stud. theol. og Huslærer forskellige Steder. Lærer i Kastrup ved Vordingborg 30, i Snesere 31. — Gift 14/10 1832 i Høve (Vester Flakkebj. Herred).

- 8/2 *Jacobine Christiane Magdalene Gottschalck*, f. 7.11.1791 i Odense, d. 16.11.1877 i Præstø.

Barn: Johan Vilhelm Christian Ingerslev. (Nr. 4/1)

Da Biskoppen døde før Klokkeren.

I 1830 søgte han som theologisk Student et Adjunkt-embede ved Sorø Akademi — som der den Gang ikke fordreder nogen særlig Eksamen til — »men blev da en Dag kaldet op til Biskoppen, som meddelte ham, at det var ham bekjendt, at han søgte det nævnte Embede, som han ogsaa vilde faa, naar han ikke trak sig tilbage; men Biskoppen, som formodentlig havde en Protegee, som søgte Embedet, vilde gjøre ham opmærksom paa, at der var en Klokker (eller Graver) ved Frue Kirke (i København), som var svag og snart maatte døe, og vilde min Fader nu opgive Adjunktpladsen, skulde han være ganske sikker paa Stillingen ved Frue Kirke, som var langt bedre lønnet; men for at faa den, vilde det være nødvendigt, at Fader først tog et Lærerembede, og da Kastrup ved Vordingborg just var ledigt, vilde Fader faa det, naar han søgte det.« Han bestemte sig dertil og fik Embedet i Kastrup. Men »desværre døde Biskoppen før Klokkeren, og dermed var Adgangen til denne Stilling lukket for min Fader, og han blev Landsbyskolelærer hele sit Liv.« Ellers havde han maaske kunnet fuldføre sine theologiske Studier. Fire Gange hvert Aar skulde han prædike i Snesere Kirke, mens Præsten prædikede i Gaunø. »Men Fader ønskede aldrig, at hverken Moder eller jeg gik i Kirke for at høre ham.«

(11. Se ogsaa 13, 1914, 14, II, S. 165. Om Tilløbet til Krigsdeltagelse sammen med Grundtvig — »Hellig Tre Kongers Lyset« — se 12, III, S. 5 f.)

Sørgelige Forberedelser.

En Datterdatter beretter: »Moder har fortalt mig, hvordan hun klar og rolig som altid ordnede Tingene til sin Død: En Dag tog hun sine smaa Guldørenringe ud af de Huller i Øreflippen, hvor de havde siddet fra hendes

Barndom, og Vielsesringen fra 1832 tog hun af Fingeren og overgav den til Moder. Og da hun vilde hindre hende deri, svarede Bedstemoder: »Du vil ikke holde af at gøre det, naar jeg er død, og det skal gøres, Loven forbyder at lade Guld gaa med i Graven.« En Dag bad hun Moder paa en bestemt Plads i Kommoden at finde hendes Ligdragt, en hvid fodsid Natkjole, som hun havde syet samtidig med hendes Mands, da han døde 1857, ellers laa hun som alle den Gang kun med en kort Nattrøje. Nu bad hun Moder tage den hjem og lade Pigen skylle og blege den lidt, for den var nok blevet lidt gul af at ligge saa længe. Om Begravelsen sagde hun: »I skal ikke bringe mig hen til Snesere for at ligge ved Siden af min Mand og vores lille Dreng, det er saa megen Ulejlighed for jer, og vi finder nok hinanden i Himmelen. Læg I mig her paa Præstø Kirkegaard.« «

(15.)

8/3 *Johan Heinrich Adolph Ewertsen*, f. 10.5.1795 i Lyngby, d. 6.6.1861 i Hillerød.

Student Frederiksborg 1813. Kirurgisk Eksamen 18. Kandidat paa Frederiksberg Hospital 20—23. Praktiserende Læge i Hillerød. Konstitueret Distriktskirurg sammesteds 25, fast ansat 30. Bataillonskirurg 27. Kammerraad. — Gift 10/5 24 i Fredensborg.

8/4 *Johanne Louise Dorothea Muxoll*, f. 17.2.1805 i Fredensborg, d. 25.12.1879 i København.

Børn: Adolph Peter Anton Zacharias, 26, ug., (faldt i 1864 paa »Rolf Krake«). Knud Olav Waldemar, 27, Metaldrejer i København. Hendrik, Farmaceut, død ung. Harald Georg Frands, 28, stud. med., Guldgraver paa New Zealand. Christian Frederik, 34, Godsekspeditør i Roskilde. Ludvig, Lods paa Gangesfloden, senere Vognmand i Liverpool (skal være død i Aarhus). Martin Emil, 36, død som Barn. Johan Frederik Moritz, 38, død som Barn. Otto Andreas Theodor, 39, Tømrer. Christiane Louise Dorothea (Nr. 4/2). Vilhelm August Laurits, 43, død som spæd. Bendt Cornelius Christopher Frederik, 45, død som stud. med. (Desuden 2 Piger, døde som smaa).

Hillerøds Brand.

Om Lørdagen den 10. Maj 1834, — da hans Fødselsdag og 10-Aars Bryllupsdag fejredes — berettes følgende:

»Ikke blot hans Familie og Omgangskreds mødte op, men helt fra København kom der Gratulanter. Den ene af disse, hans Ungdomsven, Silkefarver F. T. Beistrup, havde ønsket at vise ham en særlig Hæder og derfor skaf-

fet sig nogle smaa Fyrværkerisager, som han agtede at overraske Selskabet med. Ewertsen selv blev dog indviet i Hemmeligheden, ved at Beistrup efter Frokosten bad ham vise sig en Plads, hvor Fyrværkeriet kunde afbrændes —.« Da Gæsterne saa, efter at have spist til Aften, »ved Midnatstid blev kaldt ud i Haven for at se Festens Glansnummer, behøvede de endda ikke at gaa saa langt, idet nemlig Beistrup, der ledede Afbrændingen, hjulpet af Assistent Wanscher, Købmand Anton Muxoll og dennes Sønner Janus og Axel — var rykket ind til den første Tværgang i Haven.« Man mente at have sikret sig mod al mulig Fare, og »foreløbig gik da ogsaa alt uden Uheld. Størsteparten af det meget beskedne Fyrværkeri — en halv Snes Sværmere og Frøer samt lidt bengalsk Ild — var allerede blevet afbrændt, da pludselig den gamle Muxoll opdagede et lysende Punkt, »som en Stjerne« forklarede han senere, paa den Side af Baghusets Tag, som vendte ud mod Haven. Et tilfældigt Vindstød maatte have ført en Gnist fra Fyrværkeriet ind paa Bygningen. Det er muligt, at Ilden kunde være slukket, hvis man var kommet til den med det samme, den blev opdaget. Men Uheldet vilde, at Muxoll, som sine 60 Aar til Trods straks var ilet hen til Bagbygningen og havde stillet en Stige til, faldt ned, da han vilde svinge sig op paa Taget. Denne Forsinkelse blev skæbnesvanger, for i ét Nu flammede Ilden gennem Straataget, næret af løs Halm, som laa paa Loftet. — Ewertsen selv var samtidig løbet efter Gaardens Brandstige, men inden han naaede den, havde Ilden allerede faaet saadan Magt, at ethvert Haab om at redde Baghuset var udelukket.«

Ilden bredte sig da videre til flere Bygninger, og trods ihærdige Slukningsbestrebelse nedbrændte i Løbet af faa Timer 39 Ejendomme, deriblandt Byens gamle Latin-skole. Knap Halvdelen af Byen blev skaanet, og 3 Mennesker indebrændte.

(16, S. 115 f. Se ogsaa 17.)

8/5 *Arve Christian Linde Heiberg*, f. 5.7.1805 i Ringsted, d. 22.6.1891 paa Frederiksberg.

Student Roskilde 1823. Cand. theol. 29. Lærer i København, i Fredericia 31, Præst i Lunde 32, i Kerteminde 40, Provst 40, Set. Olai Kirke i Helsingør 55. Afsked 82. — Gift 22/10 31 i Tølløse.

- 8/6 *Georgine Samsine Rørdam*, f. 23.2.1808 i Ondløse, d. 22.5.1883 paa Frederiksberg.

Børn: Gabriel Thomas Schatt Rørdam H., (Nr. 4/3). Georgia Elisabeth, 34, g. m. Pastor J. Møller, Odense. Emma Marie Christine, 36, ug. Peter Andreas Christian, 37, Dr. phil., Botaniker. Gustav Peter Joakim, 38, Præst i K. Helsingør. Thomasine, 40, ug. Axel Theodor Holger, 42, Prokurator, senere konstitueret Politimester paa Sct. Thomas. Bertha Julie Conradine Emilie, 46, ug.

Den første udførlige Levnedsskildring af Thomas Kingo.

»Forfatteren af den for endeel Aar siden udkomne, med megen Omhu og Flid udførte Levnetshistorie af Siællands første lutherske Biskop, *P. Palladius*, har erhvervet sig en ny Fortieneste af Danmarks kirkelige og litteraire Biographie ved dette Arbejde over den i det 17de Aarhundrede berømte, endnu navnkundige, som Psalmedigter agtede og hyldede Biskop *Kingo*. Han har, med Hensyn til Adgangen til gode og temmelig rigelige Kilder, fra en Tid, der ogsaa ligger vor egen et Aarhundrede nærmere, end Palladii Levetid, denne Gang været mere heldig; og han har med en Fuldstændighed og Nøiagtighed, som fortienet Anerkiendelse og Agtelse, benyttet disse Kilder til at give et Livsbillede af Thomas Kingo, hvori man ikke vil savne Fremstillingen af noget betydende eller mærkeligt og interessant Punkt. — «

»Disse Arbejder er endnu ikke blevet overflødiggjort af nyere Fremstillinger.«

(34:1854 S. 628. — 18. Se ogsaa 30 S. 57 f. 31 Forordet og 32.)

- 8/7 *Hans Müller*, f. 21.11.1800 i Balslev, d. 19.3.1871 i Odense.

Kontorist paa Wedellsborg Godskontor 1818. Amanuensis hos Amtsprøbst Lütken i Lumby 21. Inspektør ved Odense Fattigvæsen 29—62. Administrator (Kasserer og Bogholder) for Fyens Stifts Sparekasse 32 indtil sin Død. Cancelliraad 59. — Gift 5/12 1829 i Lumby.

- 8/8 *Marie Margrethe Lütken*, f. 5.2.1795 i Lumby, d. 30.1.1874 i København.

Børn: Marie, 30, g. m. Pastor G. F. P. Strøm i Marslev. Niels Peter Vilhelm, 32, Stadsphysicus i Helsingør. Mathea Elisabeth, 34, g. m. Professor C. F. Lütken, København. Hans Christian Diderik, 35, Præst i Herfølge, Forfatter m. v. Johanne Kristiane (Nr. 4/4).

Trods mangelfuld Undervisning.

Hans Virksomhed for Fattigvæsenet i Odense betød en Nyordning deraf. Virksomheden i »Fyens Stifts Sparekasse« hørte nøje sammen hermed. Thi Sparekasserne var den Gang filantropiske Foretagender. Ingen maatte indskyde mere end 500 Rdlr. paa en Konto. I 1834 var Sparekassens Kapital 82.000 Rdl., i 1870 5000000 Rdl. Fattigkasserens Kontor benyttedes til Sparekassens Kontor indtil 1847, da de adskiltes. Men han vedblev alligevel at virke i dem begge, indtil han i 1863 traadte tilbage som Fattigvæsenets Bogholder og Kasserer. »I mange Aar havde han ikke afbrudt sin Virksomhed en eneste Arbejdsdag, og i de sidste Aar skete det kun yderst sjældent. Imidlertid bragte hans Stilling ham i Forbindelse med mange Mennesker, og derfor var der, uagtet han kun sjældent kom udenfor sit Kontor, maaske faa Mænd i Fyen, der have været kendt af saa mange som han«. Han »havde ikke lært meget i sin Ungdom, men een Ting havde han lært, og det var, at en god Undervisning er noget af det bedste paa Jorden.« Hans Fader havde holdt en kostbar Huslærer, som ikke havde lært Børnene noget. Han medtog derfor »en uovervindelig Afsky for ukontrolleret Undervisning. Derimod lærte han, lærevillig, som han var, i sin Fritid til Dygtighed at skrive og regne af en forfalden Seminarist i et Hospital, og med denne Kundskab, forenet med Punktlighed og Arbejdslyst, bandede han sig Vej hele sit øvrige Liv.« Derfor »skyede han aldrig, selv medens hans Kaar endnu var smaa, noget som helst Offer for, at hans Børn kunde naa det, hvorfor han selv var blevet skuffet«.

(20, 20/3 1871.)

16/1 *Christian Frederik Ingerslev*, f. 2.8.1764 i Maarslet, d. 25.1.1841 i Aarhus.

Student Aarhus 1783. Huslærer. Degn i Beder. Cand. theol. 85. Præst i Gylling 89. — Gift 17/10 1787 i Gylling.

16/2 *Elisabeth Marie Bering*, f. c. 1763 i Gylling, d. 26.11.1838 i Aarhus.

Børn: Hans Peter, 91, Toldassistent i Aalborg. Peter Laurits, (Nr. 8/1) Vitus, 93—99. Christiane, 94, g. m. Købmand C. F. V. Røse i Aarhus. Ida Hedvig, 96, g. m. Forpagter C. E. S. v. d. Merwede i Aale. Grethe, 97—99. Laurits Sommer, 98, Godsejer i Vildsted. Margrethe, 99, g. m. Forpagter C. V. Dencker i Tyrsting Sogn. Vitus, 1801, Købmand i Aarhus. Christian Frederik, 1803, Rektor, Forfatter, i Aarhus.

„Hvad vil du, min Søn?“

»Min Fader omtalte altid sine Forældre og sit Barn-
domshjem med Kjærlighed; men Opdragelsen var vist-
nok, navnlig efter vor Tids Begreber, ret streng. Børnene
tiltalte deres Forældre med »De« og maatte ikke uop-
fordret tiltale dem, men, naar de ønskede dette, stille sig
hen ved Faderen eller Moderen og vente, indtil de spurg-
tes om, hvad de vilde; saa først kunde de komme med,
hvad der laae dem paa Hjærte.«

(11.)

Brev fra en Svigerfader.

Svigerdatteren (Nr. 8/2) var, da hun blev forlovet
og gift, næsten 41 Aar gammel, og havde i'adskillige
Aar ernæret sig som Lærerinde.

»Kiære gode Pige!

Min hierteligste Tak modtage De herved for Deres ven-
lige Brev og kjærlige Lykønskninger i sammel! Deres
smukke og velskrevne Brev har glædet mig meget; thi
det stadfæster mig, hvad Rygtet forhen har sagt mig, at
De baade er den dannede og tillige veltænkende Pige,
der vist nok (det haaber jeg til Gud) baade kan og vil
i sin Tiid gjøre min Søn lykkelig. Ja, De behøver san-
delig ingen Undskyldning for Deres Brev; det er saa godt
og hierteligt, at vist nok faae af Deres Kiøn gjøre Dem det
efter. Ogsaa behøver De ikke at bede om vor Agtelse og
Kiærlighed; vi have af redelige Hierter skiænket Dem
begge, fra den Tiid, vi hørte om Dem og De blev vort
Barns Forlovede.«

(11, 17. Om hans Dobbeltgænger, og om hans Død efter
at have spist Graasurve: 15.)

Strengthed.

At hun — ligesom sin Mand — opdrog sine Børn
strengt, vidner denne Fortælling om:

Datteren Ida, gift v. d. Merwede, fortalte, hvorledes hun
kort før Brylluppet en Dag fik Besøg af sin Brudgom og
da lod Arbejdet synke og Hænderne hvile. Da han var
gaaet, gav Moderen den 24-aarige Pige et Slag paa Kinden
med de Ord: »Du kan nok gøre mig Skam en Gang som
Kone, naar du ikke kan bestille noget, fordi din Mand
er i Stuen.«

(15.)

16/3 *Johan Vilhelm Gottschalck*, dbt. 16.3.1764 i Odense, d. 24.5.1806 i Odense.

Borgerskab som Købmand 1787. — Gift 20/9 1787 i Odense.

16/4 *Dorthe Marie Nørager*, f. 8.3.1763 paa Bregentved Gods, d. 3.10.1835 i Odense.

Børn: Sørine, c. 90, ug. *Jacobine Christiane Magdalene*. (Nr. 8/2). *Christine Vilhelmine*, c. 96, ug.

Fallit og Død — for mange Aar siden.

En Tradition i Familien beretter, at det gode, rige Hjem blev ramt af Ulykker aldeles pludseligt: En betroet Bogholder, Salomon, forsvandt med hele Beholdningen af Penge og Værdier, rejste til Amerika, menes der, uden at han nogensinde kunde opspores. I de Tider, hvor der ingen Sparekasse eller lignende var til, var jo saadant muligt. Og hertil kom saa, at da den gamle Gottschalck hørte om Ulykken, blev han ramt af et »Slag« og sad hjælpeløs og ynkelig hen Resten af sit Liv. — Skifteprotokollen oplyser imidlertid følgende:

»Aar 1804, den 13. December, indfandt Magistraten sig i Købmand J. W. Gottschalcks iboende Gaard straks efter, at hans Anmeldelse af Begæring til Magistraten under Dags Dato var indløbet, om at tage hans Bo under Behandling til paafølgende Skifte og Deling imellem hans Kreditorer, som han paa nærværende Tid ikke saa sig i Stand til at fyldestgøre med rede Penge formentlig formedelst hans ved Overformynder, Købmand Jürgen Lorentzens slette og utroe Forhold med de umyndiges Midler, og det Gottschalck derved som andre Overformyndere Ioraarsagede Tab.« Han udbeder sig »at maatte kontinuere med Bryggeriet og Brænderiet her i Boets Gaard, for derved at skaffe nødtørftig Underholdning for sin Kone og sine Børn. — Denne hans indstændige Begjæring smigrede han sig med Haabet om at blive bevilget i Betragtning af hans beklagelsesværdige Forfatning, hvori han er kommet meget imod sin Vilje.« Og det tilstodes ham da ogsaa.

Den 16. Maj 1806 var dette Skifte endnu ikke afsluttet. Men paa Prokurator Heilmanns Begæring blev det udsat i 8 Dage, og den 28. Maj 1806 stod denne Kundgørelse i »Fyens Stiftstidende«: »Igaar Morges bortkaldte Livets og Dødens Herre min gode, elskede Mand, Købmand J. W. Gottschalck, efter halvandet Aars tiltagende Svaghed, i sin Alders 43. Aar; hvilket herved sørgeligst anmeldes fraværende Slægt og Venner. I Forvisningen om deres oprigtige Deltagelse i min og mine 3de Døtres sørgelige Skæbne frabeder jeg mig al skriftlig Bevidnelse derom. Odense, 25. Maj 1806. M. Sl. Gottschalcks, f. Nørager.«

(15, 21, 20, 28/5 1806.)

16/5 *Peter Tillemand Evertsen*, —1796.

Nævnes i 1784 som Isenkræmmer i København, senere (95) som Gæstgiver paa Store Kro i Lyngby. — Gift 17/12 1784 i Lundeuskroen.

16/6 *Ane Elisabeth Møller*, dbt. 6.6.1768 i Gentofte, d. 11.1.1820 i Fredensborg.

(Hun blev senere gift med følgende tre: Købmand Hase, Isenkræmmer Egebæk og Gæstgiver Cold i Fredensborg, som overlevede hende.)

Børn: Johan Heinrich Adolph. (Nr. 8/3)

16/7 *Anthon Muxoll*, f. 14.11.1775 i Reykjavik, d. 12.1.1854 i Hillerød.

Kom i sit 15. Aar i Lære hos Hørkræmmer Wilsbech i København, c. 1790—95. Hos Købmd. og Porcelainshdlr. Michael Mogens Blach c. 95—98. Da denne gik fallit, blev han Fuldmægtig hos Sukkerraffinadeur Frederik Christian Rømer i Nyhavn, til c. 1814. Assistent i Nationalbanken til c. 24. Forpagter af Esrom Kro c. 24—27, indtil den solgtes. Tilsidst kgl. Bevilling t. et Handelsprivilegium i Maarum (Kronborg Amt). — Gift 18/1 1803 i Trinitatis Kirke, København.

16/8 *Sophie Frederikke Søgaard*, f. 1781, d. efter sin Mand.

Børn: Frederik Christian Georg, 04, Kommandør paa »Rolf Krake« 64. Johanne Lovise Dorthea (Nr. 8/4). Hans Henrik, 07, Assistent v. grønlandsk Handel. Anthon, 07. Ananias Axel, 12. Jens Louisianus (Janus) 17, Organist ved Holmens Kirke. Lovise, d. 84, ug. Carl.

Pinligt.

I Anledning af Hillerøds Brand den 10. Maj 1834 blev han idømt en mindre Straf for Forsømmelse. I Forbindelse med denne Sag findes en Ansøgning om Benaadning, hvoraf citeres: »Min oeconomiske Forfatning som Familiefader har stedse været maadelig, saa at jeg kun med største Anstrængelse har kunnet ernære mig og mine. Min Svigersøn, Evertsen, har trolig rakt mig Haand.« Dernæst fremhæves, hvordan Evertsen havde flere af Svigerfaderens Børn boende i aarevis, og at han antog sig »ganske til Forsørgelse to af mine Sønner, Janus og Carl, hvilke han i flere Aar holdt i den latinske Skole. — Jeg har saaledes maattet takke Familie og Venner for Bidrag til min talrige Families Fremhjælp, der under min stedse modstridende Skjæbne ellers næppe havde været mig mulig. — At gjøre Ret og Skjel mod hver har stedse været min Attraae, og at lære mine Børn det samme har været den eneste Arv, jeg har kunnet give dem.«

(16, 23, se ogsaa 22 og 15.)

16/9 *Gabriel Heiberg*, f. 10.7.1772 i Strand, d. 6.6.1816 i Ringsted.

Student Stavanger 1792. Lærer m. v. i Ringsted 1804. — Gift 1/8 1804 i Ringsted.

16/10 *Elisabeth Siersted*, f. 13.8.1786, d. 26.5.1864.

Børn: Arve Christian Linde (Nr. 8/5). Bertel Nicolai, 08, Kammerassessor m. v.

16/11 *Thomas Schatt Rørdam*, f. 2.2.1776 paa Sct. Thomas, d. 18.9.1831 i Tølløse.

Student Roskilde 1792. Huslærer hos Pastor Teilmann i Tostrup v. Ringsted 93. Cand. theol. 1800. Præst i Serup 01, Ondløse 05, Provst 24, Tølløse 26. — Gift 7/5 1802 i Tølløse.

16/12 *Cathrine Georgia Teilmann*, f. 20.7.1777 i Tølløse, d. 31.12.1842 paa Frederiksberg.

Børn: Hans Christian, 03, Præst i Hammer. Hans Nicolai Kellermann, 04, Præst i Ondløse. Peter, 06, Præst i Lyngby. Georgine Samsine, (Nr. 8/6). Elisabeth Cathrine, Oldfrue paa Sorgenfri, ug. Emma, 12, efter Søsterens Død gift med nedennævnte Pastor S. J. Heiberg. Engelke Maria, 14, g. m. Pastor S. J. Heiberg i Kjeldby. Bolette Christine, 15, g. m. Pastor N. L. Feilberg, K. Helsingø.

From og nidkær.

»At troende Forældre kan opdrage mange Børn baade i Tugt og Herrens Formaning, det véd jeg, for saa' gjorde min Fader og Moder — Gud glæde deres Sjæle i Himmerige«. (Peter Rørdam).

Han var de fattiges Ven, Hjælper og Trøster. Hvis en fattig var syg og intet Ur ejede, laante han ham sit Lommeur, for at han kunde tage Medicinen paa rette Tid.

En Episode i Søndersted Kirke.

I 1811, 8. Søndag efter Trinitatis, var der kun 3 ældre Tilhørere i Søndersted Kirke. — »Jeg var uvis, om jeg skulde holde Gudstjeneste for disse alene.« Men han bestemte sig dog dertil. Efter Gudstjenesten kom en Mand hen til ham. Det var Biskop Plum, der uformodet havde været til Stede. Han fortalte, at han var kommet for at spørge, om Rørdam vilde søge Stiftsprovstiet i Odense, »da han troede at kunne virke til, at jeg fik det.« Men han vilde ikke søge det, »saasom jeg har levet lykkelig og troer at stifte mere Nytte her, end jeg kan vente at stifte i en folkerig og derhos vel og tildels fordærvet Stad.«

En gudfrygtig Moder.

»O, store Gud, lær mig her at leve for Evigheden, at være mild og venlig mod min dyrbare, bedste Mand, at opdrage mine tre smaa Drenge til Dyd og Gudsfrygt.« —
 »Hold fast paa mig, Herre Jesus Christ! og slip mig aldrig!«

»Her er dog ej vort Blivested,
 lad os Bestemmelsen ej glemme;
 til Himlen vandre vi og véd,
 dér har vi evig, evig hjemme!«

(10, III, 2.)

16/13 *Niels Müller*, f. 15.1.1769 i Odense, d. 25.12.1833 i Sdr. Aaby.

Student Odense 1789. Cand. theol. 93. Præst i Balslev 93, i Huusby 1803. Forligskommissær 09. — Gift 21/9 1793 i Balslev.

16/14 *Maren Albjerg*, f. 8.5.1760 i Svendborg, d. 21.12.1819 i Sdr. Aaby.

Børn: Johanne Conradine, f. 94, d. spæd. Anne Marie Margrethe, f. 95, g. m. Landmand M. Trap Friis, Sallerupgaard paa Sjælland. Anders, f. 96, d. ung. Hansine Margrethe Elisabeth, 98, d. som Barn. Johanne Margrethe, 99, g. m. Adjunkt og Godsejer J. K. B. Frigast, Aalborg. Hans Christian (Nr. 8/7). Margrethe Elisabeth, 04, d. som Barn.
 (Hun havde tidligere været gift med Pastor J. C. Fabritius i Huusby.)

En Lækkermund.

Hans Kone »søgte at holde ham til Hjemmet og navnlig at holde ham borte fra høit Kortspil og Fraadseri og Drukkenskab i Naboejnen, og det lykkedes hende ogsaa, men der turde være Tvivl, om ikke dette i Forhold til den derfor betalte Priis, at føie ham i alle Luner og med stærkt Tractement i Hjemmet at holde ham til dette og fremtvinge hans oeconomiske Ruin, var for dyrt betalt. — Han fik daglig 3 Flasker Rødvin, og hver Flaske skulde trækkes op ved Bordet; en Flaske, der var optrukket, naar den kom paa Bordet, vragede han; alt nyt af Aaret, Lam, der lige var født, alle de Lækkerier, der kunde findes paa, skulde paa hans Bord; og saaledes maatte de vedblive at stikke Asparges til ham alene efter Sct. Hansdag, hvoraf at Følgen blev, at Planterne gik ud; ved saaledes at føie ham lykkedes det at holde sammen paa en Familie med mange »sammenbragte Børn«, men det kom ogsaa til at gaa ud over hans oekonomiske Forhold og hans Børns Opdragelse.«

(24, S. 8.)

16/15 *Peter Vilhelm Lütken*, f. 13.10.1761 i Skjellerup, d. 18.8.1844 i Lumby.

Student Roskilde 1780. Cand. theol. 87. Præst i Fensmark 89. Lumby 91, Amtsprovst 91, Biskops Rang 39. — Gift 27/1 1790 i Roskilde.

16/16 *Marie Christine Saxtorph*, f. 20.11.1767 i Roskilde, d. 20.1.1841 i Lumby.

Børn: Hans Christian, 91, Lektor ved Sorø Akademi. Otto Diderik, 93, Præst i Karleby. Maria Margrethe (Nr. 8/8). Mathea Elisabeth, 96, g. m. Oberst Hans Jørgen Blom. Wilhelm, f. 99.

En myndig Præst.

Hans største Betydning var, at han som en mere end almindelig energisk og elskværdig Personlighed øvede stor Indflydelse i sin Egn, hvor han ikke blot indlagde sig Fortjeneste af Skole- og Fattigvæsenets Ordning, men ogsaa arbejdede paa at opbølge Industri og Husflid.

Idet han ivrede imod Børns Udenadslæren af »saa lange og saa lidet dertil af Forfatterne indrettede Bibelhistorier« udtalte han, »at vi i Skolen ej skal give Barnet alt, hvad det skal bruge i Livet, men vække dets Eftertanke, skærpe dets Dømmekraft og styrke dets moralske Følelse.«

Med bidende Myndighed tager han sig ogsaa af den udvortes Orden i Skolerne. »Overalt«, skriver han, »anbefales Inventariets, Skolebøgers, Hylders og deslige Tings Renselse én Gang om Maaneden fra Støv og Muggenhed, ligesom ogsaa Skolernes Rengørelse, da disse Ting nu ej sjældent frembyde et væmmeligt Syn. — Et Sted til Huer, Hatte, skidne Træskoer o. s. v. er højst nødvendigt. Afvaskede Vinduer vil ogsaa fri Læreren fra altfor tidligt Mørke i Skolen og altsaa fritage ham fra det Ekspedient at lade sit Ur gaa halve Timer for fast.«

Da det blev meddelt en fordrunken Præst i Allesø, at denne havde faaet sin Afsked, udbød han: »Og mig giver de Afskeed; der sidder Oldingen Lütken i Lumby; ham tør de ikke røre ved, for han er dem for hvas, han bider fra sig.«

Nogle »Godsslagtere«, Hansen og Hillerup, havde købt Marienlund med 16 Fæstegaarde i Lumby for at sælge dem til Fæsterne. De samledes med disse for at tilbyde dem Gaardene til Købs; men Bønderne vilde ikke købe, skønt den Priis, som Hansen forlangte for Gaardene, var rimelig og ikke ublu, men han kjendte som tidligere Godsforvalter intet andet Middel til at bringe dem til Fornuft end at udskjelde dem. Efter et utroligt Forbrug

af Skjældsord og Eder var de til 7 om Aftenen naaet til at faa de 13 Gaarde solgt, men 3 vare stædige. — Amtsprovsten bad da Hansen om at sælge sig de tre Gaarde, hvad han straks var villig til. — Næste Dag, da de tre Gaardmænd havde sovet paa det, vare de blevne møre, og nu solgte han dem de tre Gaarde, og saaledes blev hele Lumby til Selvejere.

(17.18.24, S. 5 f. Desuden 25, 1939. 27, 28.)

32/1 *Hans Hansen Ingerslev*, f. 12.5.1740 i Aarhus, d. 2.7.1784 i Beder.

Student Aarhus 1757. Degn i Maarslet 58. Cand. theol. (71?). Præst i Beder 71. — Gift 6/4 1759 i Maarslet.

32/2 *Christiane Abel*, dbt. 25.2.1736 i Haderup, d. 22.4.1797 i Gylling.

(Hun var Enke efter Degnen Peder Sørensen Stub.)
Børn: Jacob Abel, 59, Præst i Saxild. Hans Peter, 62, Godsejer, Rugaard. Christian Frederik (Nr. 16/1). Sidsel Marie, 66, d. ung (?). Mathias, 69, d. spæd. Mathias, 71, Sømmand. Ane Sophie, 73, g. m. Organist C. U. M. E. Ebeling, Aarhus. Erik Pontopidan, 75, d. som Barn.

32/3 *Peder Lauritsen Vitusen Bering*, f. 21.8.1731 i Rind-Herning, d. 25.2.1789 i Gylling.

Student Ribe 1750. Cand. theol. 54. Præst i Gylling 58. (Gift 1. Gang med Maria Magdalene Brøndum). Gift 16/6 1761.

32/4 *Ida Hedvig Hartmann*, f. 1738 i Randlev, d. 1804.

Børn: Thøger Benedictus, 62, Landmaaler i Aarhus. Elisabeth Marie (Nr. 16/2). Maren Mørch B., g. m. Pastor N. L. Liisberg i Holme. Magdalene Margrete, 65, ug. Vita, 66, g. m. Pastor J. A. Ingerslev i Saxild. Katrine Margrete, 69, Maria Magdalene 70, Anne, 72, g. m. Muremester Laurits Liisberg, Aarhus. Peter Jakob, 73, Christiane, 75, g. m. Proviantskriver senere Toldskriver A. E. Packness, København. Caspar Ernst, 76, Hans Henrik, 76, Overlærer i Nakskov. Petrea Jacobine, 78, ug. Marie Henrikke, 79, ug. Jens Carl, 81, cand. theol. Laurits, 84, Auditør i Eckernförde.

32/5 *Christopher Matiesen Gottschalck*, f. 17.7.1717 i Viskinde, d. 28.4.1778 i Odense.

Student Kalundborg 1735. Cand. theol. 41. Lærer ved Waisenhuset 45, Præst Herlufsholm 48, Res. Kapellan Vor Frue Kirke, Odense, 54. Graabrødre Hospital, Odense, og Paarup 70. (Gift 2. Gang med Magdalene Pallesdr. Saabye). — Gift 16/7 1748 i København.

32/6 *Christine Dorothea Bohne*, f. ca. 1723, d. 3.12.1767 i Odense.

Børn: Catharina, 52, Dorthe Cathrine, 55, g. m. Prokurator Christen Westergaard, Aarhus. Anna Christine, 56, g. m. Pastor

F. O. Bjerre, Vindinge. Mathias, 59, Præst i Jordløse. Johan Vilhelm (Nr. 16/3). Ingeborg, 66.

32/7 *Jacob Christensen Nørager*, f. 25.12.1729 i Odense, d. 24.9.1778.

Student Odense 1750. Cand. theol. 52. Præst i Ulsø-Frerslev 55, Vester Hæsinge 65.

32/8 *Magdalene Susanne Kallager*, f. 9.3.1738, d. 18.1.1803 i Odense.

Børn: Johan Kallager Nørager, 68, forsvundet i Udlandet (Ostindien og England). Johanne Nicoline, g. m. Forvalter Jacob Hetting, Knapstrupgaard, Sjælland. Christine Dorthea, g. m. Pastor C. V. Brinck, Grundfør. Marthe Margretha, g. m. Pastor P. K. Vestergaard, V. Hæsinge. Dorthea Marie (Nr. 16/4). Jacobine Magdalene, 71, ug. Sophia Friderica, g. m. Pastor R. Højberg i Frørup. (Desuden 2 (eller 3) døde som smaa.)

32/9 *Peter Evertsen*, f. 23.10.17.. i Holsten, d. 13.2.1758 i København.

Borgerskab i København som Brygger 1741. Prokurator.

32/10 *Anna Jensdatter Wraa*, — d. 18.7.1757 i København.

Børn: Dorthea, 34. Jens, 35. Niels, 38. Christian Barthold, 41. Peter Tillemand (Nr. 16/5). Johanne Birgitte, 45. Johannes, 46. d. som spæd. Johannes, 48. Evert, 52.

Et Bo.

Han efterlod sig bl. a. en Bogsamling paa ca. 5400 Numre, vurderet til 3000 Rdlr., en Samling »Skilderier, Kaaberstykker m. v.« paa mere end 800 Numre, vurderet til godt 1000 Rdlr., en rød Fløils Sadel og broderet Skaberak og Patronhylster, Trendser og Tilbehør og en grøn Fløils Sadel, 1 Kareth med Bihjul, en Chaise og en Bryggervogn. Desuden en Bryggergaard paa Nørregade, vurderet til 13155 Rdlr. og et Hus i Fiolstræde til 1283 Rdlr.

(22.)

32/11 *Hans Henrik Møller*, f. ca. 1715, begr. 11.1.1779 i Gentofte.

Traktør i Lundehuset. Gift 2. Gang 21/8 1766 i Gentofte.

32/12 *Cecilie Giertrud Koch*.

(Hun blev 25/4 80 g. m. Studiosus Matthias Foss de Hemmert, der døde 13/5 92 i Lundehuset.)

Børn: Henrich Hansen, 66 eller 67, d. spæd. Anne Elisabeth (Nr. 16/6). Henrich Hansen, 70. Christina, 71, Helvig, 74.

Krigsinvalid.

Hans venstre Haand var af en Canonkugle i Vestindien, hvor han var Constabel, afbrudt. Brugte i dens Stæd en Træhaand med en Handske paa, at man næppe kunde blive vaer, det var en forloren Haand. Han havde og reist som Kaper i Vestindien.

(Gentofte Kirkebog 1779, pag. 271, se ogsaa 33, II, S. 21.)

32/13 *Jens Rahr Muxoll*, f. 6.7.1742 i København, d. 1820.

Kgl. Handels Assistent i Reykjavik. Gift.

32/14 *Johanne Margrethe Pors*, f. 1755, d. 1807.

Børn: Anthon (Nr. 16/7).

32/15 *Peder Iversen Søgaard*, f. ca. 1733, bgr. 19.1.1788 i København.

Brændevinsbrænder i København. Gift.

32/16 *Cecilia Margaretha Raben*.

(Hun blev senere gift med Brændevinsbrænder Johan Georg Keeb.)

Børn: Iver Christian, 75. Johannes, c. 86. Johanne Maria, g. m. Thehdr. Jørgen P. Hartvig, Kbh. Ane Catharina, 70. Lovise, c. 72. Sophie Frederikke (Nr. 16/8).

32/17 *Arve Christian Linde Heiberg*, f. 2.11.1739 i Gloppen, d. 26.6.1823 i Hausken.

Student Bergen 1755 (privat). Huslærer hos sin Fader til 60. Amanuensis hos Biskop O. Tidemand til 65. Cand. theol. 67. Pers. Kapellan i Strand 68. Sognepræst i Strand 69, Rennesø 89—1809. Provst. — Gift 24/1 1769 paa Hielmeland.

32/18 *Margrethe Marie Hjelm*, f. 15.9.1745 i Strand, d. 1.2.1827 i Søgne.

Barn: Gabriel (Nr. 16/9).

32/19 *Bertel Mathiesen Siersted*, dbt. 29.10.1751 i Ringsted, d. 12.5.1810 i Ringsted.

Student Køge 1769. Cand. jur. 74. Adjungeret sin Fader med Successionsret i dennes Embeder som By- og Herredsskriver i Ringsted 74. Birkedommer og Byfoged 82. Prokurator 93. Afsked som Byfoged m. v. 1802, som Birkedommer 1807. — Gift 10/10 1783 i Taarnborg.

32/20 *Barbara Christensen*, f. 1754, d. 27.9.1839 i Ringsted.

Børn: Mathea Petrine, 84. Elisabeth (Nr. 16/10). Ane Cathrine, 88.

32/21 *Christian Bolle Rørdam*, f. 22.3.1743 i Vigersted, d. 21.10.1802 i Ullensvang.

Student Roskilde 1761. Cand. theol. 64. Præst paa Sct. Thomas 69–76, Kinservig 78. — Gift 15/9 1769 i Vigersted.

32/22 *Marie Elisabeth Schat*, dbt. 19.8.1747, d. 2.7.1805 i Tirstrup.

Børn: Holger (Ferdinand), 70, Præst i Tirstrup. Thomas Schat (Nr. 16/11). Bolette Christine, 78, g. m. Skipper Rasmus Thorsen i Nakskov. Jacob, 79, Officer. Vitus Bering, 81, Præst i Kalundborg. Christian, 82, Sømand. Elisabeth Marie, 84, ug. Christiane, 85, ug.

Ogsaa en Annexvej.

Ullensvang, hvor Præstegaarden laa, er bekendt for sin forholdsvis milde Temperatur og sin skønne Beliggenhed lige overfor og ved Sørfjorden adskilt fra det høje, altid sneklædte Fjeld Folgefonnen, der udmærker sig ved sin ejendommelige blaa Farvetone. — Naar han skulde til den langt fra liggende Annekskirke Odda, maatte han sejle ned ad Sørfjorden. Han plejede da at tage hjemme fra Lørdag Morgen i Dæksbaad, i hvilken han sad og studerede, og kom først hjem igen Mandag Aften.

(10, III, samt 61.)

32/23 *Hans Teilmann*, f. 7.11.1746 i Vordingborg, d. 18.1.1822 i Tølløse.

Student Herlufsholm 1761. Cand. theol. 63. Præst i Borup 70. Tølløse 76. — Gift 10/7 1773 paa Sanderungaard.

32/24 *Cathrine Margrethe Samsøe*, f. 21.5.1755, d. 29.3.1833.

Børn: Anna, 74, g. m. Degnen M. A. Drabitzius i Lyderslev. Cathrine Georgia (Nr. 16/12). Engelke Maria, 80, g. m. Pastor C. A. Dahl i Fjaltring. Jørgen Samsøe, 82, Handelsmand. Mette Margrethe, 83, g. m. Pastor J. C. Teilmann i Taastrup-Uggeløse. Petra Johanne, 86, d. 91. Cathrine Margrethe Samsøe, 87, g. m. Pastor A. Teilmann i Jydstrup. Andrea Telline, 90, g. m. Gaardejer Søren Motzfeldt. Andreas Peter Johan, 97, Præst i Ormslev.

32/25 *Hans Müller*, f. 9.11.1743 i Odense, d. 20.8.1816 i Odense.

Længere Ophold i Udlandet og ansat i de hertugelige Haver ved Augustenborg. Oldermænd for Odense borgerlige Skytte-laug 77. Kgl. Haveinspektør 85. Forstander for den kgl. Planteskole ved Odense 89. Anlagt Assistens Kirkegaard ved Odense 1810–12. — Gift 2/7 1768 i det daværende Oslo ved Kristiania. (Gift 2. Gang med Margrethe Elisabeth Türck).

32/26 *Anne Maria Margrethe Knutzon*, dbt. 10.5.1735
i Rygge Præstegæld, Norge, d. 30.5.1778 i Odense.

Børn: Niels (Nr. 16/13). Johan, 70, kgl. Haveinsp. efter Faderen.
Anna Margrethe Dorthea, 72—88. Charlotte, 75, g. m. Cancelli-
raad Tobias Bøtcher i Odense. Blanche Fleur, 76, ug.

Mange Frugtsorter.

»Med stor Dygtighed driver nu de to Gartnere, hvoraf Müller er blevet Haveinspektør, den Planteskole, hvorfra Bønderne kunde faa Træer udleveret til Plantning, saaledes som Loven bød det«. Med hvilken Dygtighed, der er arbejdet, kan man finde bevist af, at der »allerede i 1795 fandtes 102 Æblesorter, 59 Pærer, 31 Kirsebær, 43 Blommer, .. af hvilke nogle Sorter endnu dyrkes.«

(35, 1927, se ogsaa 18.)

32/27 *Anders Albjerg*, f. ca. 1730, bgr. 28.9.1785
i Svendborg.

Købmand i Svendborg. — Gift 12/9 1755 i Svendborg.

32/28 *Helle Marie Thorbjørnsdatter*, dbt. 14.1.1731 i
Svendborg, d. 21.8.1810 i Svendborg.

Børn: Johanne, 59. Maren (Nr. 16/14). Anna Cathrine, 62. Thor-
bjørn, 64—88. Anna Margrethe, 67. Niels, 69. (Desuden døde 7
som smaa.)

32/29 *Otto Diderik Lütken*, f. 17.3.1713 i Nordrup,
d. 25.1.1788 i Skjellerup.

Student Sorø 1732, Cand. theol. 37. Huslærer. Præst i Skjellerup
43. (Gift 1. Gang med Anne Pedersen, 2. Gang med Anne Aaby).
Gift 27/5 1755.

32/30 *Margrethe Schandorff Suhr*, f. 30.3.1722 i Utterslev,
d. 21.7.1778.

Barn: Peter Vilhelm (Nr. 16/15).

Nationaløkonom af Format.

»Aarhundredets største danske Nationaløkonom, en Mand, der, hvis han havde levet i et af de toneangivende Lande, vilde være blevet nævnt som en af de betydeligste før Adam Smith.« Der tales om »den aldeles ufortjænte Tilsidesættelse, han har været Genstand for i den danske Nationaløkonomi lige op til vor Tid.« — »En Forsker, som kun har haft faa Lige blandt sine Efterfølgere, en Forsker, der vilde have haft europæisk Ry, havde han

skrevet paa et Verdenssprog, en Forsker, hvis Skrifter er en Pryd for den Litteratur, der har ejet og — glempt dem.« »Han var utvivlsomt en stor Begavelse, langt større end sine samtidige eller Efterfølgere i Danmark, og som oftest ogsaa forud for Udlandets da bekendte Navne.«

Uden at han synes at kende synderlig meget til den samtidige fremmede Litteratur behandler han en Række Spørgsmaal med en Skarpsindighed, som ikke er almindelig. Han kommer til den samme Slutning, som en Menneskealder senere Englænderen Malthus, at Folkmængden afhænger af Mængden paa Næringsmidler. Han bestred, imod Tidens almindelige Opfattelse, at Luksus var gavnlig, havde et skarpsindigt Syn paa Virkningen af Skatter, hævdede alle Nationers økonomiske Solidaritet. En særlig Interesse viste han Landboforholdene, men det var det ejendommelige ved denne Forfatter, der var saa genial og Fremsynet i sine Teorier, at han i sin Opfattelse af Tidens praktiske Samfundsspørgsmaal stod fjernt fra Tanken om det Fremskridt, der skulde overvinde de bestaaende Tilstande. Anden Del af hans Hovedværk er overvejende et Forsvar for Stavnsbaandstidens Landboforfatning.

Om hans Opponerings Natur: »Med bidende Haan, med bedsk Spot, ofte med megen Skarpsindighed, men heller ikke sjældent med en vis Gammelmandsarrigskab og gammelmandsagtig Snusfornuft —. Før Adam Smith ejede ikke England, end mindre da Frankrig eller Tyskland, en eneste Forfatter, der som Helhed set staar over ham, eller maaske endog kommer paa Siden af ham.« (36.)

32/31 *Hans Christian Saxtorph*, f. 13.2.1726 i Rekkende, d. 28.6.1787.

Student Nykøbing F. 1742. Magister 48. Huslærer. Cand. theol. 53. Hører i Nykøbing F. 57. Conrector i Roskilde 60. Rector 75. Justitsraad. — Gift 1761.

32/32 *Marie Abigael Kjeldskov*, f. 1745, d. 23.5.1815 i Lumby.

Børn: Ole Frederik 62. Frederik 66, kgl. Livlæge. Marie Christine (16/16). Jacob, 71, Rektor i Odense.

Skoleflid — baade Latin og Fysik.

Justitsraad Worm udtalte, at man ved Udskiftningen i Danmark vilde have været nødt til at forskrive Land-

maalere fra Tyskland, hvis man ikke havde haft Saxtorphs Elever, Bugge, Elers og Wolf, som var de eneste, der selv kunde udføre Landmaalinger og oplære andre dertil.

Som Rektor og Skolemand skal han have været meget alvorlig og stræng, men saavel i Skolen som i sit Studerekammer været uafslædig flittig, beskæftiget fra Morgen Kl. 4 eller 5 til Aftenen Kl. 9, delende al sin private Tid imellem Haandgerning og Studering. Han konstruerede matematiske Instrumenter: en Transporteur med Transversalscala af Messing, en Pantograf af Træ, Mikroskoper, astronomiske Kikkerter, en Kugle-Elektrécérmaskine etc. — I sit Skolearbejde udmærkede han sig ved sin korrekte klassiske Latinicitet og store Tydelighedsgave. Da i 1775 Matematik, Fysik og Logik udelukkedes af Skolerne, vedblev han indtil faa Aar før sin Død at foredrage disse Videnskaber for øverste Klasses Disciple Onsdag og Lørdag Eftermiddag, da der ellers ikke undervistes i Skolen. Ialt har han udgivet 12 Bøger paa Latin.

Henrik Steffens skriver, at han lignede mere en fornem Verdensmand end en Skolelærer. »Han var æret i hele Staden, blev regnet til de meest udmærkede Honorarios, og alle hans Disciple betragtede ham med ærbødig Frygt.«

Hans Paaklædning beskrives saaledes: »Skoe og blaa Silkestrømper, sorte Silkebuxer, couleurt, sribet og bouquetteret Silkevest og en brunn meleert Kjole med Folio-knapper, stadselig Pungparyk og trekantet Hat.«

(37, 1842. 62, 63.)

Disciplenes Rædsel.

En gammel Elev skriver om ham, at han »var frygtet i den Grad af Disciplene, at jeg aldrig har hørt eller seet Mage dertil. Man gruede, og en kold Gysen gennemføer alle Lemmer, naar man hørte hans Navn nævne. Han havde og med al sin øvrige Pyntelighed et saa fælt og rædselsindgydende Ydre, at jeg ikke mindes dets Mage.« Det anføres, at han havde kløet Mesterlectiens 20—30 Aars Karle saaledes af med Riset, at de aldrig glemte ham. — »Jeg veed nok, hvor vi gysede, naar vi, som Skik var, skulde ned at bede os Lov til at rejse hjem i Ferien. Længe stode vi da og ringede, endelig kom vi ind, og i Forstuen stode vi da længe, inden Justitsraaden kom. Naar han da kom, rakte han os Haanden ud til Kys. »Naa ja,« sagde han, »rejs med Gud, hils Jere Foræl-

dre!«, hvorpaa Haanden ræktes igjen, vi kyssede den da ydmygst og skyndte os at faa Døren paa Nakken.« Et Møde med ham paa Gaden beskrives saadan: »Da jeg ej kunde undgaa at møde ham (jeg kom fra Skolen og han fra Palaisgaden), saa veeg jeg med største Ærbødighed til Siden og tog Hatten af ti Skridt i Forvejen og bukkede mig saa dybt, jeg kunde, saa at jeg mere krøb end gik hen imod ham. Da han saae denne ydmyge Figur, vinkede han mig til sig med Fingrene og — skjælvende trinede jeg nærmere. »Hvor skal I hen, I lyderlige Selle?« (med dette Ord behagede han almindelig at benævne Disciplene). — »Jeg vil gaa hen at besøge een af mine Skolekammerater«, var mit Svar. »Det var bedre, at I gik hjem og læste paa Jere Lejser, I lyderlige Selle, hør I ded?« Jeg bukkede i dybeste Ærbødighed, og han gik, og jeg blev ikke staaende, men skyndte mig bort saa hurtigt som muligt var.«

(62.)

2. Kulturhistoriske Træk og andre Tilføjelser til Ahnetavlen Side 10—27.

64/7 Side 13. *Caspar Ernst Polycarpussen Hartmann:*

En jydsk Mordbrænderhistorie.

Hans Uvenner satte 23/4 1749 Ild paa Præstegaarden, og Præstefamilien reddede sig med Nød og Næppe ud af Flammerne. En af Blichers Noveller handler derom.

»De, som søger Aktstykkerne til den grufulde Begivenhed, der danner Fortællingens Baggrund, vil forgyæves i disse lede efter et Stænk af den Erotik, hvormed Blicher er saa rutten, men vil kun møde Ondsind og Vold og Hævnens spillende Flammer.«

En af Karlene, Jørgen Jensen, »der ellers var en dumme (døvstum) af Moders Liv«, aldeles opbrændte, en anden, den 17-aarige Jens Stephensen, fik saa dybe Brandsaar, at han døde tre Dage efter, idet Gaarden »i Hast med Ild skal være bleven bespændt, og de ikke kunde faae Retirade derudaf.« Tillige savnedes ved Morgengry en af Pigerne, den 26-aarige Karen Knudsen. Hun fandtes ved Solopgang — i en nærliggende Mose — liggende udstrakt med overskaaren Strube; »saa den ene Elendighed overgik den anden.«

Mistanken faldt paa Taterne Jens Isachsen og hans Hustru Kirsten Jensdatter Buches og deres Søn Isach Jensen, fordi Isach Jensen tidligere havde været med at overfalde en af Præstens Bønder, »ilde handlet og slaget ham næsten fra Liv og Førlighed«, og var senere trængt ind i hans Hus, hvor de paany havde »slaget ham, hans Hustrue og spæde Barn blaa og blodige«. Præsten havde da ladet Voldsmanden stævne for Retten, og her blev Parterne forligte, imod at Isach Jensen bødede 10 Sletdalere til Præsten. »Men disse lumpne Dalere vakte Kjæltring-Pakkets vildeste Hævnsyge mod Præsten og hans

Hus.« De var da forinden Branden kommet med adskillige uforsigtige Ytringer til forskellige, og Vidner mente at have set dem ved Branden og ved den myrdede Piges Lig. Skønt de nægtede halstarrigt, blev de dømt og anbragt i livsvarig Forvaring.

(38, 11.)

64/13 Side 13. *Christian Nørager*:

Besynderlig Undskyldning for en Forglemmelse.

Han havde sendt et Bønsskrift om at blive Vice-Borgmester, men havde glemt at underskrive det, hvorfor han den 15. December 1754 skrev nedenstaaende Brev:

»Deres Høy-Grævelige Excellence Hr. Christian Rantzau, Ridder af Elephanten, Hans Kgl. Majts høytbetroede Geheime-Conferenceraad og Stiftsbefalingsmand over Fyhn og Langeland, i Brahesborg.

Jeg kiender med allerskyldigste Taksigelse Deres Høy-Grævelige Excellences store Mildhed i at imodtage saa stor en Forseeelse i min underdanige Skrivelse saa naadig og uden at reprimendere mig efter Fortienneste derfor, og bekiender jeg serdeles Fortrydelighed over mig selv for den store Glemsomhed i at undertegne mit Navn, jeg havde meriteret en langt anden Resolution.

Naadige Herre! Gud ved, at ingen Slags Confution i Sindet, men allene en skrøbelig Glemsomhed har forvollet denne impardurable faute.

Som jeg havde forfærdiget Brevet, blev jeg kaldet ud, at nogen ville tale med mig i min Tiennesteforretning, da imidlertid jeg samme expederede, var Brevet sammen lagt til Paaskrift; ved min Indkomst gik det mig saa reent af Glemme, at mit Navn ikke var undertegnet, saa at jeg ikke uden største Alteration først blev informeret derom ved Deres høy-grævelige Excellences naadige Giensvar, allerhelst, da jeg ved høyeste Eed kand constatere, at det aldrig i Verden før er passeret mig.

Jeg beder altsaa fremdeles underdanigst om naadigst pardon og takker allerskyldigst for den naadigst givne Forsikring om Deres Høy-Grævelige Excellences høyst-formaaende assistence om min allerunderdanigste suppliche kom til Deres Høy-Grævelige Excellence, hvilket jeg vist haaber, og af Hiertet ønsker, som næst ald Velsignelses trohiertige Ønske over Deres Høy-Grævelige Excellence og det gandske Høy-Grævelige Huus ald min Tid med optænkelig Respect refererer Deres Høy-Grævelige Excellence Høybaarne kgl. Geheime-Conferenceraad Naadige Herre — «.

(21, se ogsaa 41, 39 og 40 (1911.)

64/14 Side 13. *Mette Jørgensdatter Møller:*

Hidsig Barselkone.

Den 22. December 1729 indfandt Procurator Anders Hansen sig »med to »Rettens Midler«, Bendix og Niels Hansen, og Underfogeden Jacob Riber i Nøragers Hus i Overgade 11 for at gøre Justitsraad Himmelstrup »forsichret« for et Beløb, som Nørager skyldte ham. Her kom de nu i Klammeri med Madam Nørager, men om dette Optrin findes kun de to Stævningsmænds Beretning, og da det blandt andet gik ud over dem, kan de næppe kaldes uvildige.

De var blevet vist ind i en Stue, og Riber havde sat sig ned for at skrive, da Døren gik op, og Madame Nørager paa bare Ben kom ind i Stuen støttet af sin Mand. Hun var »hastig og vred« og rev sig løs fra Manden, der snublede, og gik løs paa Anders Hansen og Stævningsmændene, brugte Mund og uddelte »Nævepust og Kindheste«, medens Riber dog gik fri. Nørager paastod, dels at Konen var forskrækket og forvildet, dels at han tyssede paa hende og bad hende gaa i Seng, men Anders Hansen insinuerede tvært imod, at Nørager havde tilskyndet hende til Overfaldet.

I Retten mødte Nørager, — og han var meget forbløffet over Stævningen, da intet formasteligt var foregaaet, selv om Madame Nørager af Alteration og Svaghed ved Anders Hansens uanmeldte Ankomst »kand have bevæget sig mod nogen af dennem«, men det kunde man ikke fortænke en skrøbelige Kvinde i. — Sagen menes at være blevet afgjort i Mindelighed, formentlig til Nøragers Favør.

(25, 3. Rk. III.)

64/15 Side 13. *Johan Kallager:*

Trusel paa Graven.

Indskriften paa deres Gravsten i Kullerup Kirke slutter saadan:

»Dette muurede Gravstæd, som ved Kiøbecontract med Kammer Raad Hr. Friderich Bagger om Juulskovs Gaard og Gods Dato 22d November 1760 er reserveret Arvingerne, blev med Sand opfyldet og med denne Steen tillukket for efter disse salliges forige Villie at ligge til ævrig Tiid urørt og derfor kierligst anbefales til de sildige vellænkende Efterkommeres Varetægt som urørlig Ejendom. Men Uretfærdighedens Løn skal følge den, som bemægtiger sig disse saliges Gravsted og denne Steen.«

64/25 Side 14. *Anthon George Muxoll:*

Fra Barbér-Kirurgernes Tid. Jagning af Fuskere og Bønhaser.

Han hørte til de ansete Praktikere. Fra 1732 til 1757 udskrev han 7 Disciple. Jagningen af Fuskere og Bønhaser indenfor Omraadet paahvilede som Regel den ældste og den yngste indenfor Faget, men han maa have vist sig særlig egnet til Jagningen, da han i 1732 sammen med Sievers blev genvalgt til at passe paa Fuskerne.

(42 samt 59 og 60.)

64/37 Side 21. *Mathias Bertelsen Siersted:*

En Skibsdrengs Trængsler.

»Anno 1704 den 12 July er jeg, for Gud uværdige, Orm og syndige Maddike, Mathias Bertelsen Siersted, fremkommen og fød til denne syndige Verden.« Efter Faderens Død »sad saa min Moder 3 Aars Tid Enke, indtil hun med Guds Forsyn indlod sig i Nyt ægteskab med en Karl nafn Mads Jensen, og levede hun med ham et aars tid, da det behagede Gud at kalde hende fra Verden — derpaa viste min Stedfader mig straks Døren og hen til en min halv-søster der i byen boende, som da for Guds Skyld antog mig fattige Fader- og Moderløse Barn. — 1720 skeede efter Guds naadige Forsyn, og min Begjæring og derpaa fuldt Recommendation af den sal. Mand (d. v. s. »forrige Sjølesørger ved Hellig-Gejsts-Hospitals Menighed, Sal. Hr. Vilhelm Sebastian Laurenberg i Kjøbenhavn«), at jeg kom til at Fare paa Iisland med en Skipper nafnlig: Hans Hofgaard paa Christianshafn, at forsøge mig, thi jeg var ickun liden til at forstaa eller paatage mig nogen Gjerning —.

Blev jeg befalet at skulle være paa Dæcket og opvarte Baadsmanden og de andre Matroser, samt gjøre rent efter Hunden, med videre, og da det er dennem, som haver været noget til Søes bekjendt, at en Dreng eller Baadsmandsjunge kaldet, af Matroserne er agtet som en Hund, thi de holder ham ej værdig at maatte skaffe ved Bakke med sig, nemlig at spise hos dem. Dette synes mig, jeg efter min Enfoldighed chikanerede mig over, at jeg som havde haft den Ære at spise hos Præster og Officerer skulde nu være saa foragt at icke maatte spise hos en Matros, og da jeg af min Daarlighed derover ofte suckede, føyede den naadige Gud det saaledes: at Cajytvægteren

fik ondt i sin Hals, hvorimod blev brugt adskillige Raad med Feldskjær og deslige, men hjalp intet. — Skipperen satte saa mig igjen udi hans Sted til Cajyt-Vægter, saaledes blev jeg ved Guds naadige Forsyn forløst fra det forment tunge Aag, og blev sat paa Friheds Bane. — Anno 1721 da jeg sidste Reise havde endt paa Iisland slog jeg mig fra Søen, saavel efter Skipperens som andre gode Venners Raad.«

(3.)

64/41 Side 22. *Holger Nielsen Rørdam:*

Grundig Sjælesorg.

»Siden min Ankomst til disse Guds Menigheder haver ieg Self hver Søn- og Helligdag stedse cathechiseret for Ungdommen efter Prædiken, repeteret først korteligen min Prædiken ved Spørgsmaal for at fornemme, hvad enhver af de unge har fattet deraf, derpaa søgt at indulcere dem de fornemste Lærdomme deraf, og henført saa Sagen til Cathechismum, med videre Forklaring af de Stycker deraf, som kunde hentyde paa Texten og Evangelium.«

(10, III, 2.)

64/55 Side 26. *Thorbjørn Andersen (Skaktavl):*

En Lykkens Pamfilius.

En mundtlig Tradition beretter:

»Han kom som ung til Svendborg med en Rigsdaler paa Lommen — og endte som Byens rigeste Mand.«

128/9 Side 11. *Peder Pedersen Bering:*

Justitsmord.

Kort før Jul 1693 havde Hans Laursen fra Verninge kørt Liget af en Tiggerkvinde ud paa en Mark, hvor det efter Aftale med hendes Søster skulde blive liggende, indtil denne havde hentet en tredje Søster, som hun vilde formaa til at sørge for Begravelsen. Da Søsteren imidlertid ikke vilde have med Sagen at gøre, blev Liget liggende paa Marken, hvor det snart blev dækket af Sne. Ved Juletid blev det fundet, og da Hr. Bering hørte derom, sendte han Bud efter Hans Laursen og dennes Søn Claus Hansen, og fik deres Tilstaaelse. Til nogle, som derefter

besøgte ham, udtalte Præsten sig omtrent saadan: »Gud bevare os; nu gik Hans Laursen og Claus Hansen fra mig og bekendte, at de aag det døde Menneske bort. — Gud bedre, det skulde saa hænde sig i mit Sogn. Dersom det kommer ret for Lyset, saa er det, som ikke én kunde miste Livet, men det bliver 6 eller 7.« Om Søndagen »gik saa Hr. Peter op til Alteret og satte sin Ryg op til Alteret og tilspurgte Claus Degn, om han havde hørt, hvorledes det var tilgaaet med de Verninge Mænd«, hvorpaa han paany udtalte sig om, at det blev nok 6 eller 7, der maatte miste Livet derfor. Denne ubesindige Udtalelse, som han senere søgte at modificere i Retten, kom til at gøre megen Fortræd. — Liget blev længe liggende paa Marken og blev besigtiget af flere, som mente, »at den døde var slagen under det højre Øje paa Kindbenet«. Rygtet gik, at der var begaaet et Mord. De to Kvinder nægtede for Retten at være Søstre til afdøde, men beskyldte Hans Laursen og Claus Hansen for at have myrdet hende tillige med deres Søster, idet de paastod, at der var blevet myrdet to Kvinder, som begge var blevet kørt ud paa Marken, hvor den ene var blevet begravet med en Vognkæp, medens den anden blot var blevet dækket løseligt til. Sagen blev indanket for Landstinget, hvor Hans Laursen og Claus Hansen tilstod sig skyldige, den ene efter at være lagt paa Pinebænk, den anden efter at være truet. Begge tog senere Tilstaaelsen tilbage, men Hans Laursen tilstod igen, og Søsteren tilstod at have medvirket ved Drabet og taget med i Øksen.

Hans Laursen blev 8. November 1694 henrettet paa Villestofte Hede. Først derefter kom Sagen for Højesteret, hvor det konstateredes, at Mordet var Hjernespind. »Hans Laursen er uskyldig dømt og henrettet.« — For at have kørt Liget ud paa Marken og ikke trods Efterlysning at have meldt sig landsforvistes Claus Hansen og den dodes Søster, som tillige for sin Mened skulde miste to Fingre.

(43.)

128/26 Side 13. *Cathrine Christensdatter Friis:*

Djærvt og uforsigtigt.

I Anledning af nogle Stridigheder med Svigersønnen sagde hun: »Lad Jacob Petersen tilkøbe sig saa mange Vidner, han vil, saa har jeg dog en god Samvittighed.« Denne Udtalelse kom til at volde hende en Del Fortrædeligheder for Retten.

(21.)

128/31 Side 14. *Mads Petersen Eckleff*:

Fra Storebæltsoverfarten.

Han fik i 1723 kongeligt Privilegium paa i Holmens Hus udenfor Strandporten i Nyborg »at herberge rejssende, som fra Sjælland maatte ankomme, efter at Fæstningens Porte var lukkede om Aftenen, ligesom ogsaa han maatte herberge dem, som for at betjene sig af føjeligt Vejr og Vind, om Natten eller i Morgenstunden vilde rejse over Bæltet til Sjælland.« Han maatte »for en billig Betaling« forsyne dem med »Vin, Brændevin og Øl, men maatte i øvrigt ikke understaa sig at gøre de i Byen privilegerede Gæstgivere Indpas i deres Næring, langt mindre ved hemmelig Underhandling med Vognmændene og Færgefolkene drage de rejsende til sig.« (21.)

128/81 Side 22. *Niels Holgersen Bruun*:

Bombastiske Minde-Rimerier i Tidens Stil.

»Han som Bezaleel i Helligdommen tjente med Viisdom og Forstand, at neplig de kan vente en bedre; hvorfor de billig sige kan:
Ak gid vi maatt' beholdt den drabelige Mand.
Sin Hjord som Hyrde god han altid meget elskte,
og det fortabte Faar fra Ulvens Mund han frelste;
thi aldrig saa han en fortabt og snart paa Knæ,
han jo i Jesu Navn ham viste Ly og Læ.«

(Af en Slægtnings Sørgedigt.)

»I Testamentet om man ellers noget glemte,
da viid, o Læsere, at Graven Resten glemte,
og at ei glemmes skal hvor Skatten er lagt ned,
da sættes denne Steen til kierligt Øiemed . .
Vær stolt, du haarde Steen, at du est just udkaaren
til at paavise det, som udi dig er skaaren.
Udvortes er du kun et penslet Skilderi,
indvortes vogter du en ærlig Guds Mands Lig.«

(Mindesten i Rørby Kirke). (10. III, 2.)

128/91 Side 24. *Johan Thomæsen Neergaard*:

Ikke glemt.

I Rønnebæk Kirkes Midtergang findes deres Ligsten, som begynder saaledes:

»Gjemt i Jorden til Himlen
 dog ingenlunde
 glemt paa Jorden og i Hjertet
 men
 stedse i Sind . . .«

128/119 Side 26. *Christian Augustinsen Schandorff*:

En Præstekaldelse.

1677 kaldedes han til Medtjener og Successor hos Hr. Kristen Arrebo i Næbbelunde, men skulde først ordineres, naar Hr. Arrebo begærede hans Hjælp. Næste Aar androg han for Enkedronningen »at han bekom ganske Intet til Ophold af Hr. Arrebo, der desuden var en frisk og rørig Mand, som endnu i mange Aar kunde leve, saa han ikke kunde vide, hvor snart han noget af Kaldet kunde bekomme«. Han bad da om at maatte blive Præst i Eskildstrup, indtil Næbbelunde blev ledigt, hvilket bevilgedes.

(44)

256/165 Side 23. *Vitus Pedersen Bering*:

Glemt Digterberømmelse.

Han er »et Eksempel paa, hvor forgængelig selv litterær Ære og Berømmelse er«. Skønt han »ansaaes for den Tids største Digter og ypperste Stilist, vide kun faa nu at nævne ham, hans Digte er skrevne i Glemmebogen, og hans historiske Arbejder vurderes nu næsten i omvendt Forhold til den Flid, der er anvendt paa Stilens Sirlighed.«

Han blev »ganske vist ingen fremragende Historiker; men det var ikke af Mangel paa Evner, thi i denne Henseende er der maaske faa, der har overgaaet ham. Han havde i høj Grad Fantasi, Fremstillingsevne og Vid til sin Raadighed; men paa den ene Side var han i fuldt Maal en Søn af den servile og formalistiske Tid, i hvilken han levede, paa den anden Side var hans Begavelse nærmest af digterisk Art.«

»Til Lykke« — siger Nyerup med bitter Ironi — fik Danmark en Historiograf, som hverken behøvede Biblioteker eller Arkiver, hverken Bøger eller Haandskrifter. Denne Mand var Vitus Bering, som forvandlede Landets Historie til et Poem.«

Som Eksempel kan et af hans elegiske Digte nævnes:

»Ah Doride, du ædle Skat
 nu hviles under Lide,
 din Celadon det Dag og Nat
 saa smertlig monne quide.
 Din ædle Celadon hand gaar
 saa sørgefuld i Hierte,
 til Graven hans Begiæring staar,
 at leve er hans Smerte.
 Hans halve Hierte er nu død
 dertil hans heele Glæde,
 din Afgang volder denne Nød,
 din Hvile denne Leede.«

Han skrev latinske Poesier i Anledning af Adelens Familiefester, et Hyldestdigt til Ludvig den Fjortende, et Sørgedigt ved Christian den Fjerdes Død og ved Prinsesse Frederikke Amalies Daab et Pragtdigt, som er en Slags dramatisk Fremstilling af Sabinerindernes Rov og andre Optrin af Roms ældste Historie, sigtende til at forherlige Kvindekønnet.

(10, III, 2.)

256/179 Side 24. *Hans Ravnsø:*

Grove Optrin.

»Han forsaa sig groveligen, idet han befandtes i sine hæderlige Præsteklæder ved Ryttergilder, dér slaaet Degnen og ladet andre Enormiteter see; fik en Mulkt paa 50 Rdlr. De svenske Officerer vilde engang hugge Hovedet af ham, men hans Hustru insinuerede sig saaledes hos dem, at de sparede ham og tog hende med sig, men hun listede sig siden fra dem.«

(26.)

256/233 Side 26. *Bernt Suhr:*

Hoffurér uden Løn.

Hans Liv var »et godt Eksempel paa, hvor hensynsløst man i Datidens regerende Kredse optraadte mod Embeds- og Bestillingsmænd.« Indtil 1651 havde han kun faaet lidt over Halvdelen af sin Løn. — 1676 søgte han om Betaling for, hvad der skyldtes ham, men fik Afslag. — I Juni 1676 ny Ansøgning, idet han var kommet under Vejr med, at en Del Sportler, som hans Formand havde haft, undroges ham. I denne Anledning søgte han om, at Kongen

vilde bevilge ham som hans Forgænger »samme Udgjær eller Overmaal af Maltet saa og af Masken«, hvilket »kan være Eders kgl. Majestæt til ringe Skade, men mig til nogen Hjælp ipenfor hvis Undermaal mig paa Byg og Malt formedelst Tagets og Lofternes Brøstfældighed af Regn og Sne samt andet Utøj tilføjer.« Der forlyder intet om, at den nyindførte Ordning blev forandret. Ved hans Afsked blev ham alene af sær kongelig Naade tilstaaet 200 Rdlr. om Aaret, alene i Betragtning af Suhrs allerunderdanigste lange Tjeneste. »Thi han havde nylig begaaet en Forseelse udi hans Bryggertjeneste.« Hvori denne bestod vides ikke, men det formodes, at han egenmægtigt har disponeret over den Mask, der tidligere havde været lovlig Sportel ved Embedet. Hans Dødsbo havde godt 4729 Rdlr. tilgode hos Staten, altsaa en hel Formue. Alligevel frsagde Børnene sig Arv og Gæld under et Paaskud. Den virkelige Grund var vel, at de vidste, at de intet vilde faa af Tilgodehavendet, men vilde blive krævet til Regnskab for hans »Forseelse«.

(45.)

256/241 Side 27. *Niels Pedersen Saxtrup:*

En Bombe i Nakskov Kirke.

»Aldrig glemte han den guddommelige Bevarelse over ham, da Bomben den 9de Juni 1659 sprang i Kirken ved hans Fødder uden at skade ham«. Dette skete midt under Gudstjenesten, uden at nogen kom til Skade. Bomben skal endnu ligge i Kirken.

(46.)

256/243 Side 27. *Peder Christoffersen Seyer:*

Drik og Drab.

»Hos Christoffer Seier i Præstø er forsamlet et Selskab, der morer sig med at drikke Øl, Brændevin og Mød. Der drikkes livligt, og det gaar ret gemytligt nogen Tid; men da saa Henning Olsen fra Skippinge skal betale sin Part, har han ingen Penge; det giver Anledning til Klammeri —.« Derpaa fulgte Slagsmaal, som endte med et Drab, der dog ikke foregik i Huset.

512/21 Side 10: *Jens Sørensen Winther:*

Usædvanlig Udvej ved Ildebrand.

Han var saa redelig En Handelsmand, at, da der var tændt Ild i hans Huuss, og det hafde Anseelse, at alting

skulde gaaet under, ved Brand, lagde Hand, for allis öyne Sine Hænder sammen, og i al Ydmyghed bad, at det han eyede af det Timelige maatte uden Rædning brænde, dersom Hand med Sit vidende hafde handlet uredeligt, saa viit Hand var en Handelsmand! men dersom Guds Barmhertighed hafde fundet redelighed i Hans Handel, bad Hand, at ilden maatte dæmpis, hvilcket ogsaa skeede.«

(47.)

512/257 Side 14. *Søffren Lauritzson:*

Sagnet om Sortedøden og Jostedalsrypen.

»I gamle Dage rasede Pesten saa forfærdeligt i Norge, at der f. Eks. i Jostedalen kun var eet Menneske, en ung, smuk Pige, som overlevede den. Rædselsslagen over al den Elendighed, hun saa', flygtede hun op i Bjergene. Hun skjulte sig i en Hule, hvor hun lavede sig et Leje af Mos og Straa. Urter, Rødder og Grankoglefrø blev hendes Føde, og snart var hun saa øvet i at færdes i Bjergene, at hun kunde springe som en Ged fra det ene Klippe-stykke til det andet. Da Pesten havde udraset, kom der igen Folk til Justedalen, og snart rygtedes det, at der levede et forvildet Væsen paa »Hejen«; saaledes kalder man Fjeldhederne i Norge. Hun færdedes med fugleagtig Sikkerhed i Træerne. Jægerne saa ofte et Glimt af hende, naar hun hoppede fra Gren til Gren, og de gav hende Navnet »Hejrypen«. Til sidst lykkedes det for en ung Mand, som hed Peter Berg, at fange hende og føre hende ned til sin Gaard, hvor hun kom under rolige Forhold og omhyggelig Pleje. I Begyndelsen længtes hun efter de øde Egne, men efterhaanden blev hun som andre Mennesker. Peter Berg og »Hejrypen« giftede sig da med hinanden, og han føjede deres Navne sammen til Heiberg.«

Sagnet er knyttet til Gaarden Rønneid i Lyster, hvor Opstigningen til Jostedalens Fjeldbygd begynder. Fra denne Gaard blev Sophie Kristensdatter Rønne gift med Sorenskriver Gert Heiberg. Der fandtes ogsaa paa de Egne en Slægt, der hed Rypeslægten.

512/385 Side 25. *Henrik Müller:*

Højfinans i urolige Tider.

Henrik Müller er i det 17. Aarhundredes Danmark den mest fremragende Repræsentant for Forbindelsen af borgerlig Embedsmand og Handelskapitalist med sluttelig

Overgang i Storgodsejernes Række. Med rastløs Virke-
trang, dristigt Vovemod og smidig Opfindsomhed forstod
han at udnytte den dansk-norske Stats tilbageblevne del-
vis opløste Finansforvaltning og svagt udviklede Produk-
tions- og Omsætningsforhold til fra bar Bund at bygge
sig en pekuniær Position op, som længe var en uvurderlig
Støtte for Regeringens Finansbehov. Forbavsende længe
holdt han sig oppe, før Tidernes og Forholdenes Ugunst
og Alderdommen slog ham ned. — Han var i meget et
Forretningsgeni, men samtidig noget af en Svindlernatur,
uden mange moralske Skrupler, spredt og urolig i sit Ini-
tiativ og ofte usikker i sit Skøn. Blandt de virkelig store
Skikkelser i dansk Erhvervsudvikling kan der næppe til-
komme ham Plads.

Han havde enorme Leverancer til Kronen, udførte store
Byggearbejder i Hovedstaden, var Pioner for Manufak-
turindustrien, anlagde et Saltværk i Hjortholm Mølle (det
senere Frederiksdal), fik Privilegium paa Besejlingen af
Grønland og de vestindiske Øer, blev Parthaver i det afri-
kanske Handelskompagni og drev flere norske Bjerg-
værker.

Ved Ulfeldts Fald fandt en Kommission forskellige Ure-
gelmæssigheder, og han kom i Arrest, men fik Tilgivelse,
thi den nødlidende Krone kunde ikke undvære hans Kre-
dit, hans udstrakte Forretningsforbindelser og hans finan-
cielle Indsigt og Opfindsomhed.

Han var bl. a. Ejer af følgende Godser: Lønborggaard,
Skjoldnæsholm, Skullerupholm, Tyrrestrup, Stensballe-
gaard, Bøstrup, Gundetved og Kattrup, Aagaard, Korne-
rupgaard og Øllingsøgaard. — »Han var sammen med
Marseliserne den Statskreditor, som fik mest af de store
Sehestedske Godsudlæg.« Han oprettede af nedlagte Bøn-
dergodser Herregaardene Ledreborg og Annebjerggaard.
Hans sidste Aar var præget af synkende Kredit og Ind-
flydelse.

(18.)

1024/43 Side 11. *Rasmus Pedersen Thestrup:***Held.**

Han »blef skicket til Lübeck Anno 1603; han hafde
mange Søskende, hvilcke alle døde i Aalborg af en Pest,
som grasserede i Aalborg imidlertid Hand var i Lübeck:
Guds Forsiun hafde destineret Ham til at blive En Stam-
me-Fader for En meget tall-riig Familie.«

(47.)

Krig og Krig.

Denne velhavende Mand beretter i sin Dagbog, at han havde haft over 500 Bøger, »foruden 85 Aars Almanacher till denne Tid, och foruden mange gamle Ducamenter och Antiquiteter, inddoeg Fienderne og minne Børn mange deraff haffue forkomit, saa och offuer 70 jldsteder och Wonninger ssmåa och store.«

»Anno 1627. Den 20. Septbr. er Kongens Rytter kommen her till byen, och pløndrett mange gott Folches Husse, och haffr holdt selsomt Hus, her saa well som andensteds. En Tidlang. Men strax effter en Freddag, som var den 5. Octobris, ere Keiserens Folch hidkommen, och haffuer Byen saauell som gantze Judtland, og Windsysel med andre flierre Prouinser indtagen. Om Søndagen dernest eptter er jeg tilthuongen aff øffuersten her Johan Ernst von Scharffenberch, Byefogdens Bestelling att forwaltte. — Samme Keyserens Krigsfolch war her siden indtill Pentzedag Anno 1629 nogett neer vdi 7 fjerding Aar och holt selsomt Hus der inde, saa det suier till det Barn i vugen leger men Werden staar.«

Aar 1644: »Fienderne er kommen til Schanderborg 10. Januarij, og her til Byen den 16. Jeg finge en Ritmester aff Adell med 27 Personner og 31 Hæster. Hand holdt saa huus hoes mig at jeg nepelig foruinder det her i werdenn, thi vdi midlertid Fienderne war Landett megtig kom jeg til agters baade paa min Eyedomb, Husleye, Gjeld och Formue næsten for 4 Tusinde Dallers werdt.«

»Anno 1645. Nu maatte jeg fattige Mand paa det nye igjen til at opbygge det, som dj vmilde mennischer for migh haffde nedreuen och gantze forderffuet och den Gaardt paa Cannichegaede slette af nye ladet forferdige, saauell som minne Boeder bag closterett paa Brobierrigh, Schoellegade, Graffuen och paa Kirchegaarden, dj thuende Eyendommer her neden for migh war gantze ruineret och forderffuit, saauell som alle minne Ejendommer paa Landsbyen, i Hørritt och i Thestrup meget ilde forderffuit och medfaren.«

(47.)

1024/87 Side 12. *Lars Hansen Skriver:*

Hvad man blev krævet til Vidne paa.

Han aflagde tillige med Borgmester Wandel, Jørgen Olufsen samt Raadmand J. A. Krag m. fl. Raadmænd samt

21 Borgere 15/5 1620 med oprakt Finger sin højeste Ed paa, at Jfr. Christence Axels Datter Kruckow var udlagt som Troldkvinde. (Sagen endte iøvrigt med, at Jomfruen mistede Livet). (49, I, s. 73)

1024/241 Side 14. *Petter Petterson Eckleff*:

Da Skoven paa Sprogø faldt.

I 1580 fik han af Frederik den Anden Forlehningsbrev paa Sprogø. Han maatte »nyde Øen mod en aarlig Afgift af 10 enkelte Daler, som skulde erlægges til Lehnsmanden paa Nyborg Slot«. Han skulde bygge, »saa at han kunde huse og herberge Godtfolk, om Nøden maatte bringe nogen til at gæste Øen, samt . . frede Skoven, som fandtes der, at den ikke blev forhugget«. Han stod stedse i denne Konges Yndest, da han holdt alt paa Øen i bedste Stand og heller ikke var bange for at gaa ud i sin Baad og hjælpe til ved Redningen af Folk, som var stedte i Havsnød. —

Under Christian den Fjerde glemte Hollænderen imidlertid, at Tiderne havde forandret sig, og han vovede at paastaa, at han kun stod under Kongen og skyldte ikke Lehnsmanden eller nogen anden Adelsmand Regnskab for sin Færd. Han havde da ogsaa forhugget Skoven, som man vil se af nedenstaaende Brev fra Laur. Brockenhus til Chr. Holck i 1592.:

»Epter som skouffuenn Paa Sprouffue møget forhuggis oc Ilde med faris Wdaff Hollennderne ther same stedtz: Haffuer ieg paa Kon:magtz wegnne ladett skouffuen Siune oc forfare Och befinndes att same Hollennder som haffuer S:Høglofflige Kon:magtz breff Same landt att maa besidde: Haffuer møget wtilbørligen og thil stoer vplicht ladett same skou forhugge Som met tingsuinde beuises. — Och Siunis mig att før ind thet skulde lenger samme Hollender thilstedes skouffuen at forhugge och øde legge, wore thet gaffnligere, at kon: Magtz Inttid finge af same land, paa thet skouffuen kunde vere wdi fredt. Ochsaa kunde ther wel boe en andenn. — Her huos ochsaa wilde Ieg lade ether wennligen wide, at same hollennder wid nafn petter pettersenn, er møget mottuillig och intidt achter eller anseer, huis ieg paa kon:magtz wegne lader forbiude hannom.« Der var 54 rodhugne Ege og 321 opstivede og top-hugne Ege. Lehnsmanden fik Befaling til at »antaste og

fængsle« ham, for at han kunde stande Kongen til rette. Men Kongen lod snart efter Sagen falde paa visse Betingelser.

(58, III, 3.)

1024/555 Side 18. *Jørgen Erichsen:*

En Reformator.

»I en Alder af 36 Aar havde han overtaget det vanskelige Hverv at reformere dette høist forsømte, næsten katolske Stift. Med brændende Nidkjerhed havde han modarbejdet den herskende Selvraadighed, Uvidenhed og Lastefuldhed. Med Kraft, Alvor og Myndighed havde han i 33 Aar ført Bispestaven og holdt høie og lave, Prester og Lægfolk til at rette sig efter Guds Lov og Kirkens Ordinant. Med ualmindelig Dygtighed havde han vist at bringe Orden i Stand midt i den Uorden, som fandt Sted. Med sjeldne Gaver til at ordne og styre forbandt han en for sin Tid usædvanlig Oplysning, Dannelse og Maadehold. I hans trykte Prædikener over Jonas viser han sig som en vel studeret, bibelsk troende Theolog, lige fjernt fra Sværmeri og den fordømmelsessyge Rettroenhed, der hovedsagelig i de Tider aabenbarede sig i lidenskabelig Polemik, især mod den reformerte Kirke. Som Prædikant nærmer han sig sine to berømte Forbilleder, Luther og Niels Hemmingsen.

Hr. Jørgen hører i det hele til de stærkt udprægede Personligheder, disse Mænd af Selvstændighed og Kraft, som næsten vare særegne for hine Tider. Han vidste, hvad han vilde, og gik med faste Skridt løs paa det Maal, hvortil han stevnede. Han var sin Pligt og sit Kald tro indtil Enden og fortjener derfor at mindes med Tak og nævnes med Hæder blandt vort Lands ikke faa udmærkede og fortjente, men endnu lidet bekendte Bisper.«

(50.)

1024/719 Side 24. *Peder Hegelund:*

Biskop og Digter.

En særlig Interesse synes han at have haft for Skolevæsenet, ikke blot i den Tid, da han var Skolemester, men ogsaa som Sognepræst og Biskop. — Om hans danske Poesi anføres: »For sin Tid er Formen forholdsvis god, hvortil kommer, at hele Tonen er baade smuk, naturlig og hjemlig; den minder ikke sjældent om Folkevisens Udtryksmaade. — Af danske Digtere paa Modersmaalet

i det 16de Aarhundrede vil neppe nogen anden end Psalmedigteren Hans Christensen Sthen, som omtrent var jevnaldrende med Hegelund, kunne gøre ham Forrangen stridig.«

Blandt hans historiske Værker »kan ogsaa regnes hans Almanakoptegnelser, som han har gjort med stor Flid og Regelmæssighed i 49 Aar, fra 1565.« Navnlige til Ribe Bys Personalhistorie, men ogsaa til hele Landets Historie leverer de gode Bidrag.

(51, II.)

1024/773 Side 25. *Gabriel Marselis den ældre:*

Leverandør og Financier for Christian den Fjerde.

Han var Grundlægger af Handelsdynastiet Marselis, som gennem hans Sønner, navnlig Gabriel Marselis den yngre, længe vedblev at øve en mægtig Indflydelse. »Hverken før eller siden har en enkelt Slægt øvet en saa dominerende financier og merkantil Indflydelse i Danmark-Norge, som Tilfældet blev med Handelsdynastiet Marselis.« Kong Christian IV blev hurtigt et Bytte for Marselis' Dygtighed, Snille og Pengegridskhed. — »Marselis blev den danske Konges Financier og fortrolige Raadgiver i Told- og Finansspørgsmaal.« — »I 1628 leverede Marselis Materiel for 24248 Rdlr. til den danske Hær, og af Breve vekslede mellem Chr. IV og Marselis fremgaar med al Tydelighed, at Kongen har laant snart 10000 Rdlr., snart 3000 Rdlr., og saa fremdeles. Pengene gik til private Formaal eller til at dække en slunken Statskasse.« Ogsaa Kongens Svigersønner, Corfitz Ulfeldt og Hannibal Sehested, fik Forstrækninger fra hans Kasse. »Den gamle Konge og Marselis blev efterhaanden helt fortrolige! — Kongen stak intet under Stolen angaaende sin Fattigdom, og Marselis paa sin Side synes at have gjort sig rigelig betalt for sin Hjælpsomhed —«

(52.)

2048/1110 Side 18. *Jens Pedersen Schjelderup:*

En kraftig Biskop til Bergen: hidsig og rettroende.

»Man var formodentlig i Forlegenhed for at finde en passende Mand til dette vanskelige Embede. Til Bergen strømmede nemlig den Gang mange fremmede sammen for Handelens Skyld, de tyske »Garper« havde deres Kontorer og Kirke der, og der herskede et saa vildt og ryggesløst Levned i denne By som neppe noget andet Steds i Norden paa den Tid. Det gjaldt derfor om at finde en

kraftig Mand, der var vant til at omgaas med fremmede Folk. Kongen henvendte sig til Dr. Jens Skjelderup, som kort i Forvejen med de øvrige Professorer havde underskrevet en Bekendelse om den hellige Nadver, som Hemmingsen havde maattet opsætte, og i sin Underskrift havde bevidnet, at han alene vilde holde sig til den Lærdom, han havde annammet af sine Lærere i Wittenbergs og Københavns Universitet.«

Det første, han gjorde som Biskop, var at samle Stiftets Præster og forhandle med dem om deres Embedsanliggender. — Han lod nedtage Billeder af Helgener i Kirkerne, men »først efter at han i Prædikener og paa anden Maade havde søgt at vise det forkastelige i Billedernes Bevarelse.« Den Storm, der rejste sig imod ham, har dog maaske alligevel haft sin Grund i, at han ikke gik frem med det fornødne Maadehold. »Thi at han var en hidsig Mand fremgaar af følgende Træk, som Mester Absalon Pedersen, der ingenlunde var hans Uven, fortæller i sin bergenske Kapitelbog. En Dag var Bispens Dreng (d. e. Karl) Jens gaaet ud i Marken og vilde købe et Lam, hvilket han og fik; men saa kom Byfogeddrengene og vilde tage det fra ham; efter nogen Strid løb Jens hjem og fortalte Bispens det; denne sendte Bud til Byfogden for at spørge, om dette var sket med hans Vilje. Da Byfogden svarede ja, blev Bispens saa vred, at han greb et Spyd, løb ud i Marken, og da han fandt Byfogeddrengene der, »kom han dem til, at de brugte Ben.«

(54.)

2048/1439 Side 24. *Jørgen Pedersen:*

Da vi slap for Konkordieformelen.

Han udarbejdede paa de nordslesvigske Præsters Vegne en Betænkning, hvori Konkordieformelen afvistes. »Man var ikke just utilfreds med selve Tankegangen, men man ansaa Bogen for overflødig, ja farlig, fordi den ribbede op i adskillige stridige Sager, som man nu ønskede at være færdig med. Indenfor Fyrstendømmernes Kirke herskede ingen Uenighed om Læren. Guds Ord prædikedes rent og uforfalsket, og ingen veg fra de tre symbolske Bøger. Derfor bad man Hertugen om, at Landets Kirker ikke maatte drages med ind i theologisk Kævl og Kættergalskab.«

»Jørgen Petersens Optræden med Tilslutning af hans gode Venner var en ærlig og hjemlig Bedrift, som ikke skal glemmes. En senere Historiker syntes saa godt om

den, at han skrev: »Dersom Hertug Hans's og hans Theologers Synspunkt var blevet almindeligt anerkendt og fastholdt, var vor lutherske Kirke blevet fattigere m. H. t. flere ufrugtbare indre Kampe, men rigere paa indre Liv og Magt til at gennemtrænge hele Livets Forhold«. Og vi, som her møder de vakre Mænd i Erindringen, genkender i dem med Glæde vore rette sønderjydske Landsmænd i Aand og Blod, vore Brødre og Folkefæller. Deres Visdom stammer fra Livets egne Kilder. Sunde af Tanke og fredselkende gik de uden om det tomme Spektakel og den golde Strid, i Pagt med alle de Forjættelser, som spirer frem i det skjulte og giver det daglige Liv dets enfoldige Kraft og Heltemod. Velsignelse gror af slig Færd, velsignet være deres Minde.«

(55.)

4096/349 Side 12. *Morten Mortensen Hegelund:*

Mads Gildesvends Anklage.

En Kvinde i Aalborg var blevet beskyldt for Trolddom. Lagt paa Pinebænk forlangte hun da et Vidnesbyrd af sin Sognepræst. Morten Hegelund vidnede »hvad Sandhed var, at hun altid havde skikket sig som en kristen Kvinde og haft et godt Rygte«. Dette Vidnesbyrd kom et af Nævningerettens Medlemmer ved Navn Mads Gildesvend, en ugudelig og samvittighedsløs Person, slemt i Vejen og synes at have forhindret, at den ulykkelige Kvinde blev brændt — om hun end kort efter døde, maaske som Følge af Pinslerne. — Da Mads Gildesvend ikke fik sin Vilje frem med Kvindens Domfældelse, begyndte han at forfølge Magister Morten Hegelund med Rettergang, fordi han ved denne Lejlighed havde »slaaet sig i (blandet sig i) en Blodssag«. Der findes en Afskrift af Madses lumpne Angreb paa Præsten og dennes værdige Forsvar. Det er anført, at deri indeholdes noget karakteristisk, og at det viser Præsten i et smukt Lys.

Mads sagde »att en Sogneprest och Siælesørger maa iche slaa sig i nogen Blodsagh«. Magister Hegelund svarer: »En Sogneprest ad slaa sig i nogen Blodsag, Blod at spille, dett maa hand iche gjøre, men Blod at befri dett maa hand vell gjøre, dog iche att offuer threde sitt Kald, saa haffuer Christus gjortt, den Thid hand befride den Quinde som vaar befunden i aabenbarlig Hoer. Joh. 8. Item der hand befriede mange Cananither, Luc. 9 och sagde, Mennischens Søn kom iche ad forderffue, men befri Mennischens Liff. Saa bør daa ochsaa dend, som er

i Mennischens Søns Sted, dett er en Sogneprest.« Som Bevis for, at hun var »en christen Mennisch« anførte han forskelligt, saa som at hun tit hørte Guds Ord, gik flittigt til Skrifte og »gich til Sacramentet gierne«, at hun besøgte de syge, og særlig at hun »gledeligen og gierne thilgaff sin Wuenner, besynderlig udi hind Pindzell og hind Slugdom, och saa sidst i hindis Dødz Thime. Huilcket hun iche giøre kunde foruden den H. Aandz Naade.«

(10, II, 5.)

4096/2171 Side 15. *Peter Adrianssøn:***Voldsom Død. Mistillid til Badskeereren.**

Om hans Død berettes, at den 24. August 1569 »wart Peter, Adrian Falkeners Søn, stungit paa Bergenhus med ein Dagert i Hoffuedit aff Christofer Nilssen, Lagmand i Stavanger. Salig Peter rosede Ryssene og deris Vare, Lagmanden straffede oc sagde: Det er Deger (Djævels) Verch, ligervis om Hollenders Vare, løchte (erklærede for Løgn) Peter Lagmanden og trwede hannom, saa stach han til hannom igen med den vinstre Hand, der aff døde hand.« 22. August 1570 »var endelig fordragen den Mand slecht, som skede aff Christofer Nilson, som slo Peter Adriansen, hvuilken meere døde af Badskers Hender en aff hans Gerninger, fordi Barskere hafde giuit honnom to Drycker ind, huor aff han tog sin Død, som ieg skinbarligen saag, att Drychen var saa sterch, at han brød hans herte i sønder, och hand døde saa sterkelig, at Skarnit, som skulde gaa bag vd, gich ud af hans Mundt —«

(56.)

4096/2295 Side 19. *Christoffer Trondsen Rustung:***Krigslist.**

1534 opstod nogen Uenighed mellem Kongens Rigsraad »for Kongens Udvalgelses Skyld«. Da gik det saaledes: »Der Her Christoffer Thronssøn fornam hans Anslag ikke vilde falle sig, holdt han ud paa Fjorden mod Gravdal med sine Jægter.« En af Befalingsmændene sendte da Bud til Christoffer om, hvad hans Ærinde var. De blev da enige om en fri og sikker Samtale ved Slottet paa Kannikebjerget. »Der de nu kom sammen, holdt Thord Christoffer længe med Ord og Forhaling.« Han havde kun frit Lejde til Kl. 12. »Stig Bagge forskaffede det saa, at

Timerne blev stakkede gjorde.« Da Klokken var 12, kom Stig Bagge saa med »de meste af Karle, han havde« og sagde bl. a. til dem: »— og nu finder jeg eder to her siddende og snakke med hinanden under højbemeldte kongel. Majestæts min allernaadigste Herres Slot, og efterdi det er nu en oprørsk Fejde udi Landet, saa at den ene ikke ved, hvem den anden skal tro, derfor vil jeg nu paa højbem. kong. Maj. Vegne paa en Ret anholde eder inden hans Majestæts Laas og Lukke, indtil jeg fanger h. k. M. Vilje derom at forstaa. — Med disse Ord tog han dennem baade tilfange og dennem indførte paa Slottet. Siden er Christoffer Thronæsson løsgiven igjen —«.

Han kaldes »Erkebispens Admiral, den modige Kriger Christoffer Thronæsson«, og det fremhæves, at han blev Kongens Mand. »Norrmennene gjorde sin innsats i sjøkrigen vesentlig som matroser paa flaaen; adskillige utmerket sig som kaptejner, men bare én normann, Christoffer Thronæsson, hadde en lederstilling ved siden af de danske høiadelige kommandører.«

(56.)

Skottefruen.

Den 17. September 1567 »tiltaaleden frw Anne, Christofer Trondsens dotter, Grefuen aff Botuile, hui hand hafde tagit henne aff sin Fæderneland oc Gaard, oc ført henne i fremmede Land fra sine foreldre oc vilde icke holde henne som sin echte hustrw, som han med hand, mund oc brefue thennom oc henne lofuede hafde, huilke hun lod læse fore hannom, oc effterdi at han haffuer træ lefuende Hustruer, først henne, oc siden een annen i Skotland, fra huilken han hauer kiøbt sig, oc den siste er Dronning Maria, mente Frw Anne det vore inted bewent med hannom, di louede han henne aarlig til Rente af Skotland it hundrede Daler, oc gaff henne it Skib med Anker, Tog oc annen Behøring.«

(56.)

32768/17377 Side 16. *Tord Benkestok:*

Hvorfor han hed Benkestok.

Slægten Benkestok er »en af de faa gamle norske Adelsætter, som overlevede Middelalderen; den uddøde i Midten af det 17. Aarhundrede. »Slægten skal efter et Sagn have sit Navn fra den Omstændighed, at et Medlem af den en Gang reddede sin forfulgte Konges Liv ved at skjule ham i sin Bænkestok (Husbondens Højsæde?).«

(57, 1887.)

KILDEHENVISNINGER. 1.

(Se Forord IV.)

1. Folkehøjskolens Sangbog, 1944 (Nr. 463: Citatet paa Titelbladet her i Bogen).
2. Jak. Knudsen: Livsfilosofi, 1941.
3. K. A. Heiberg: Samlinger til en Slægtebog, 1905.
4. K. A. Heiberg: Menneskeskildring —, 1942.
5. H. Berner Schilden Holsten: Slægtebog, 1941.
6. A. Aggebo: Danske Lægememoirer, VI, 1947.
7. Dagspressen.
8. Jul i Roskilde, 1927.
9. Otto Møller og Skat Rørdam, en Brevveksling, 1915—16.
10. Kirkehistoriske Samlinger.
11. V. Ingerslevs utrykte Erindringer (hos Udgiveren af nærv.).
12. H. Begtrup: N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter, 1904—09.
13. Lolland-Falsters historiske Samfunds Aarboeg.
14. J. P. Mynster: Visitatsdagbøger, 1937.
15. Nanna Ingerslevs utrykte »Hjemmets Historie« (hos Udgiveren af nærv.).
16. V. Hermansen: Hillerød By, 1925.
17. T. H. Erslews Forfatterlexikon.
18. C. F. Bricka: Dansk biografisk Leksikon. (To Udgaver, som er forskellige).
19. M. Galschiøt: Helsingør omkring Midten af forrige Aarhundrede, 1921.
20. Fyens Stiftstidende.
21. Landsarkivet for Fyn.
22. H. Hjorth-Nielsen: Danske Prokuratorer, 1935.
23. Landsarkivet for Sjælland.
24. K. A. Heiberg: Fra forrige Aarhundrede, 1941.
25. Personalhistorisk Tidsskrift.
26. S. V. Wibergs Præstehistorie, 1870—79.
27. Fr. Nygaard: Kristenliv i Danmark, 1897.
28. Samlinger til Fyens Historie og Topografi.
29. J. C. Bloch og L. P. Næraae: Den fyenske Geistligheds Historie, 1787—90.
30. Morten Pontoppidan: Minder og Oplevelser, 1922.
31. P. Palladius: Visitatsbog, udg. af Sv. Grundtvig, 1872.
32. H. Ehrencron-Müller: Forfatterleksikon.
33. Meddelelser fra topografisk Selskab for Gentofte Kommune.
34. Historisk Tidsskrift.
35. Fyns historiske Samfunds Aarboeg.
36. H. L. Bisgaard: Den danske Nationaløkonomi i 18. Aarhundrede, 1902.
37. Roskilde Skoles Program.
38. Jeppe Aakjær: Blichers Livs-Tragedie, 1904.
39. C. T. Engelstoft: Odense Byes Historie, 1880.
40. Aarboeg for historisk Samfund, Svendborg Amt.
41. Danske Herregaarde.
42. V. Ingerslev: Danmarks Læger og Lægevæsen, 1873.
43. John M. Møller: Historiske Oplysninger om Verninge Sogn, 1916.

44. L. Barfoed: Den falsterske Gejstlighed Personalhistorie, 1851—54.
45. C. Nyrop: Det Suhrske Hus i København, 1899.
46. P. Rohde og J. J. F. Friis: Samlinger til de danske Øer Laalands og Falsters Historie, 1859.
47. Rasmus P. Winther: Den Winterske Slægtebog, trykt 1934.
48. P. C. B. Bondesen: Slægten Bugge — 1909.
49. Ny danske Magasin.
50. A. Faye: Christianssands Stifts Bisp- og Stiftshistorie, Kristiania 1867.
51. J. Kinch: Ribe Bys Historie —, II, 1884.
52. Nationaltidende, 24/1 1943.
53. Dahl og Engelstoft: Dansk biografisk Haandleksikon.
54. H. F. Rørdam: Københavns Universitets Historie —, 1868.
55. Carsten J. Petersen: Slesvigske Præster, 1938.
56. Norsk Magasin I (Absalon Pederssøns Norges Beskrivelse).
57. Danmarks Adels Aarbog.
58. Danske Magasin.
59. Universitetets Indbydelsesskrift 1869.
60. Fr. Wulff: Barbervæsenet i Danmark, 1906.
61. Jørgen Nissen: Ti Levnedsløb, 1919.
62. Vor Ungdom, I. Hefte 1900, Professor, Sognepræst, Dr. theol. & phil. J. H. Larsens Optegnelser.
63. Henrik Steffens: Hvad jeg oplevede, 1840.

KILDEHENVISNINGER. 2.

(Tallene til venstre henviser til Ahnetavlens Numre).

- 2/1: Politiken 23/4 1937. Afholdsdagbladet 6/4 37. P. J. Akselbo: Madam Bjerregaard (Randers 1906).
- 2/2: Meget mere Litteratur om hendes Ahner findes hos K. A. Heiberg (Nr. 3 ovenfor).
- 4/3: Se Nr. 17 ovenfor.
- 4/5: Nr. 17 og 18.
- 8/1: Se Værkerne om Studenterforeningens Historie (Lund's og senere). Lolland-Falsters historiske Samfunds Aarbog 1914.
- 8/3: En Overlevering i Slægten (15) siger, at han var Frugt af en illegitim Forbindelse, og at Faderen ikke kendes.
- 16/1: Nr. 17.
- 16/3: H. St. Holbeck: Odense Bys Historie, 1926.
- 16/12: B. Teilmann: Stamtavlen over Slægten Teilmann —, 1928.
- 16/15: Nr. 17.
- 32/5: Nr. 29.
- 32/6: Forbindelse med den bornholmske Slægt Bohn i Rønne, for hvilken en Stamtavle findes — af K. L. Zahrtmann, 1918 — er ikke konstateret. Tilhører maaske snarere den paa Side 9 i nævnte Stamtavle omtalte Slægt fra Nexø.
- 32/17: K. A. Heiberg: Smaa Tidsbilleder i Breve, 1940.
- 64/9: Navnet forekommer i ældre Tid i Holsten og Island, men ogsaa her i Kongeriget.
- 64/33: K. A. Heiberg: Trøst i Breve, 1942.
- 64/45: N. V. Nielsen: Præstø Købstads og Klosters Historie, 1899.
- 64/55: Utvivlsomt af den i Nr. 57 omtalte Slægt Skaktavl.
- 64/57: Edv. Holm: Danmark-Norges Historie —, Kristiania 1891.
- 128/3: J. Hoffmeyer: — Blade af Aarhus Bys Historie, 1904, — omtaler udførligt en Slægt Værn, som han utvivlsomt tilhører, men Forbindelsen har ikke kunnet konstateres.
- 256/21: Se Nr. 41, III. Tauber og Nielsen: Embedsmænd i Aalborg 1879.
- 256/51: Slægtskab med Oluf Bager sandsynligt, men ikke paavist. Dennes Datter Else var gift med Raadmand Hans Friis i Odense (25/3 1553—1603), hvis Søn Jørgen Friis (død 19/3 1646) betegnes som en bekendt Borger i Odense. Han var vistnok ugift. L. G. Wad: Fra Fyens Fortid II, 1916.

- 256/193: Palle Rosenkrantz: Amtmandsbogen, 1936.
256/237: J. E. Suhr: Smaaskrifter, 1843.
256/241: Han var maaske Bedstefader til Nr. 128/121.
512/21: J. J. E. Hoffmeyer: Blade af Aarhus Bys Historie, 1904.
512/43: P. C. Knudsen: Aalborg Bys Historie, 1933.
512/329: 25, 1939. Han havde en Datter, som blev Moder til Opdageren Vitus Jonassen Bering (der antog sin Moders Efternavn).
512/331: 18.
2048/1085: E. Nystrøm: Biogr. Efterretn. om P. Munthe Bruuns og A. Munchs Slægt paa fædrene og mødrene Side, 1910.
4096/2879: 10, 1860—62.
4096/2098: Han var muligvis Søn eller Sønesøn af 8192/4196. Adskillige af hans Forfædre er kendt fra den almindelige Danmarkshistorie.
8192/5729: L. P. Borberg: Slægtebog, 1944.
8388608/4295802: Hendes Mand hængte hende i Karise Kirketaarn. Vor Frue Kloster i Roskilde havde hende som Helgeninde. (Se L. N. Helveg: Den danske Kirkes Historie, samt Bruun: Absalons Saga).

SLÆGTSNAVNE PAA AHNETAVLEN

(Se Side 9—27. — Tallene henviser til den Side, hvorpaa Navnet først forekommer.)

Abel 9	Hvide 16	Pors 9
Adelsten 20	Høg 12	Quant 10
Albjerg 9	Haar 16	Raben 9
Benkestok 15	Ilsted 24	Ravnsoe 24
Bering 9, 22	Ingerslev 9	Rimboldtsen 12
Biener 11	Juul 19	Roed 19
Bilefeld 26	Kallager 9	Rose 17
Boeg 22	Kjeldskov 9	Rosenstjerne 25
Bohne 9	Knutzon 9	Rustung 19
Bonde 26	Koch 9	Rørdam 9
Bonus 24	Kold 19	Samsøe 9
Brun 22	Krag 27	Saxtorph 9
Bruun 22	Krampe 11	Schandorff 26
Bugge 15	Krogsberg 22	Schat 9
Bødker 25	Kruse 20	Schjelderup 18
Christensen 9	Krüger 26	Schwartzkopf 14
Colding 27	Kudsk 25	Serouxberg 22
Dahl 19	Kaas 17	Seyer 27
d'Ermitage 25	Leth 11	Siersted 9
Eckleff 14	Lind 15	Skadeland 20
Ehlers 14	Lindam 22	Skaktavl 26
Ehrmit 25	Lindberg 23	Skanke 20
Einsperg 23	Linde 14	Skovgaard 21
Evertsen 9	Lund 22	Skriver 12
Falch 15	Lütken 9	Smør 20
Falkener 16	Lændi 16	Straten 25
Fogh 11	Marselis 25	Suhr 9, 27
Friis 13	Meiger 24	Suldal 17
Fæster 10	Middelstorph 14	Søegaard 9
Galen 17	Monks 25	Teilmann 9
Galtung 17	Morgenstjerne 14	Thestrup 10
Gertz 21	Munk 18	Thrane 21
Gjødstrup 12	Muxoll 9	Tobyren 25
Gleichen 17	Müller 9	Trane 18
Gottschalck 9	Møller 9	Urup 16
Gram 22	Mørch 13	Vartberg 24
Gruunsen 24	Neergaard 23	Wegner 17
Grøn 19	Nørager 9	Vendelboe 16
Hartmann 9	Orm 18	Vestni 20
Haunders 25	Orning 18	Widing 14
Hee 11	Peck 17	Winther 10
Hegelund 12, 24	Pendtsfeldt 22	Wraa 9
Heiberg 9	Pintzfeldt 22	Værn 10
Hjelm 9	Petrea 27	
Hvalsøe 22	Pladtz 22	

NAVNE I TEKSTERNE

(Se Side 28—69, som Tallene henviser til.)

Adrianssøn 68	Hartmann 50	Pedersen, Anne 46
Andersen,	Hartvig 44	— Absalon 66
Thorbjørn 54	Hase 38	— Jørgen 66
Arrebo 57	Hegelund 64, 67	Petersen, Jacob 55
Bagge 68	Heiberg 39	Plum 39
Bagger 52	Heilmann 37	Rantzau 51
Bang 28	Hemmert 43	Ravnsoe 58
Beistrup 32	Hemmingsen 64	Riber 52
Benkestok 69	Hetting 43	Rustung 68
Bering 54, 57	Hillerup 41	Rømer 38
Bjerre 43	Himmelstrup 52	Rørdam 54
Blach 38	Hofgaard 53	Røse 35
Blicher 50	Holck 63	Saxtrup 59
Blom 41	Høyberg 43	Schandorff 57
Bose 30	Ingerslev 42	Scharffenberch 62
Bothwell 69	Kallager 52	Schjelderup 65
Brammer 30	Kingo 34	Sehested 65
Brinek 43	Keeb 44	Seier 59
Brockenhuus 63	Krag 62	Siersted 53
Bruun 56	Kruckow 63	Sievers 53
Brøndum 42	Laurenberg 53	Skaktavl 54
Bugge 48	Laursen 54	Skriver 62
Bötcher 46	Lauritzsøn 60	Smith 46
Christian d. 4de 58, 63	Liisberg 42	Steffens 48
Cold 38	Lorentzen 37	Sthen 65
Dahl 45	Ludvig d. 14de 58	Stuart 69
Dencker 35	Luther 64	Stub 42
Drabitzius 45	Lütken 34	Strøm 34
Ebeling 42	Mads Gildesvend 67	Suhr 58
Eckleff 56, 63	Malthus 47	Saabye 42
Egebæk 38	Maria Stuart 69	Teilmann 45
Elers 48	Marselis 65	Thestrup 61
Erichsen, Jørgen 64	Merwede 35, 36	Tidemand 44
Fabricius 40	Motzfeldt 45	Thorsen 45
Feilberg 39	Muxoll 53, 33	Türk 45
Frederik d. 2den 63	Müller 60	Ulfeldt 61, 65
Frederikke Amalie 58	Møller 34, 52	Wandel 62
Friis 40, 53	Neergaard 56	Wanscher 33
Frigast 40	Nyerup 57	Vestergaard 42, 43
Grundtvig 31	Nilsson, Christoffer 68	Wilsbech 38
Hans, Hertug 67	Nørager 51	Winther 59
Hansen, Anders 52	Olufsen, Jørgen 62	Wolf 48
— Claus 54	Packness 42	Worm 47
— Niels 52	Palladius 34	Aaby 46

ANDELSBOGTRYKKERIET I ODENSE

